

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วม
 โครงการอาชีพอิสระ โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมปอง จันทรมานิตย์

12 ก.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2533

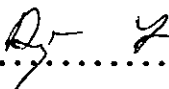
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ.ดร.คมเพชร จัตรสุภกุล)

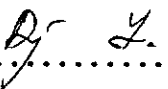
..... กรรมการ

(ดร.คุชฎี โยเหลา)

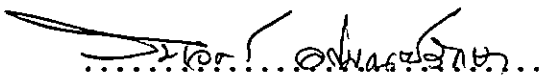
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร.คมเพชร จัตรสุภกุล)

..... กรรมการ

(ดร.คุชฎี โยเหลา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.สมเจตน์ อภิณฑรรักษา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...๑...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์
ดร.คมเพชร จัตรสุนกุล ดร.ศุภี โยโหลา ประธานและกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเจตน์ อภิณหพรักษา คณะกรรมการสอบเพิ่มเติม ในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประหยัด ทองมาก นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้งรายนามต่อไปนี้ อาจารย์สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านพัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์มะเคือ เสมา นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ อาจารย์ ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด นักวิชาการศึกษา กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ และ ดร.ศุภี โยโหลา ที่กรุณาให้คำแนะนำเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด นนทบุรี อาจารย์ วิไลพร ศุภวนิช อาจารย์ฝ่ายแนะแนวและคณะ รวมทั้งคณาจารย์โรงเรียนปากเกร็ดทุกท่าน และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนปากเกร็ด ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณาจารย์ โรงเรียนสวนกุหลาบนนทบุรี และขอขอบคุณ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสวนกุหลาบนนทบุรี ที่ให้ความร่วมมือ
ในการทดลองเครื่องมือก่อนนำไปใช้

ขอขอบคุณ คุณทรงยศ จันทรมานิตย์ ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทุนทรัพย์ตลอดมา
ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่คอยให้กำลังใจด้วยความห่วงใยและเอื้ออาทรมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่อง
บูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย ตลอดจนครู-อาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนเกื้อกูลสร้างพื้นฐาน
การศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

สมปอง จันทรมานิตย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การประกอบอาชีพอิสระ	8
แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ	12
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจ	18
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ	21
สมมติฐานในการวิจัย	28
3 วิธีดำเนินการค้นคว้า	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	58
ประชากร	58
กลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก	84
ภาคผนวก ข	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย	101

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความถี่และร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระจำแนกตามเพศ	43
2	ความถี่และร้อยละของจำนวนนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง	44
3	ความถี่และร้อยละของจำนวนนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระจำแนกตามรายได้ผู้ปกครอง	45
4	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระเมื่อพิจารณาจากกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ	47
5	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณาตัวแปรเพศ	48
6	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณาอาชีพของผู้ปกครอง	49
7	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันเป็นรายคู่	50
8	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง	51
9	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณาตัวแปรเพศ	52
10	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณาอาชีพผู้ปกครอง	53

11	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วม โครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง	54
12	การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระเมื่อพิจารณา ระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับตัวแปรด้าน เพศ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	55
13	การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระเมื่อพิจารณา ระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ กับอาชีพของ ผู้ปกครอง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	56
14	การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระเมื่อพิจารณา ระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับรายได้ของ ผู้ปกครอง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	57
15	แสดงข้อคำถามด้านนิมิต (Positive) และด้านนิเสธ (Negative) ของ แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ	91
16	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ อิสระ	95
17	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของกลุ่มตัวอย่าง	97
18	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่ม เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ	98
19	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่ม ที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ	99
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประกอบอาชีพเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เนื่องจากการดำเนินชีวิตที่ยาวนานของบุคคลนั้นจะต้องเกี่ยวเนื่องไปถึงการมีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง รวมทั้งการสร้างประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติอีกด้วย โร (Roe. 1964 : 31 - 32) เน้นว่า การทำงานหรือการประกอบอาชีพของบุคคลนอกจากจะเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนในการแสวงหาปัจจัยต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ย่อมเป็นกิจกรรมที่จะสนองความต้องการด้านจิตใจ และความต้องการทางสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ ชูศักดิ์ เกื้อกูล (2530 : 40) ยังกล่าวเสริมว่า การมีงานทำของประชากรเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจมั่นคง การมีงานทำย่อมหมายถึงการมีรายได้เพิ่ม หรือมีผลผลิตเพิ่ม /

จะเห็นได้ว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลทุกคน ทุกชนชาติ แต่เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน อีกทั้งเกิดการชลอตัวของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้การลงทุน การสร้างงาน และการจ้างงานมีแนวโน้มลดลง (กรมวิชาการ. 2530 : บทนำ) จึงเกิดปัญหาการว่างงานของผู้มีการศึกษาเกิดขึ้น ปัญหาดังกล่าว เจริญผล สุวรรณโชติ (2529 : 31) ชี้ให้เห็นถึงทางออกในการแก้ปัญหาการว่างงานในช่วง 10 ปี ต่อไปนั้นว่า ในด้านการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาจะต้องเน้นให้มากในเรื่องให้คนออกไปประกอบอาชีพ ไม่ใช่เฉพาะแต่อาชีพที่ต้องใช้ทักษะแต่เพียงอย่างเดียว อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและอาชีพอิสระต้องฝึกให้มาก เพื่อให้เขาเหล่านั้นคิดสร้างงานให้กับตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สันญา จัตตานนท์ (2527 : 21) ที่ได้กล่าวถึงแนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระว่า องค์การแรงงานระหว่างประเทศและธนาคารโลกต่างเห็นพ้องต้องกันว่า อาชีพอิสระจะเป็นกลไกอันสำคัญ

ยิ่งในการสร้างงานให้เกิดในประเทศโลกที่สาม นอกจากนั้น กุนนาร์ (สันญา จัดตานนท์. 2527 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Gunnar. n.d.) ยังกล่าวเสริมว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นการปลูกฝังประชาธิปไตยในแง่ส่งเสริมให้บุคคลมีการปกครองตนเอง และเป็นแนวทางแก้ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาประเทศภาคพื้นเอเชียโดยเฉพาะ

ดังที่กล่าวมาแล้วแต่หลายฝ่ายจะตระหนักว่าอาชีพอิสระเป็นทางออกที่มีทางเป็นไปได้สูงในการแก้ปัญหาการว่างงานในขณะนี้ ถึงกระนั้นก็ควรเตรียมคนให้ออกไปประกอบอาชีพอิสระก็ยังเป็นปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่สอนในแต่ละระดับยังมิได้มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเองในแง่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ มีผลผลักดันให้มีการแสวงหาการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. 2529 : 83) และอีกประการหนึ่งคือผู้เรียนขาดความมั่นใจในความรู้ที่ได้รับ เนื่องจากขาดการฝึกปฏิบัติงานอาชีพที่ต่อเนื่องและครบวงจรอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่มั่นใจในการที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ (สำออง สีหาพงษ์. 2530 : 71)

กรอบกับค่านิยมของประชาชนโดยทั่วไปในด้านการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ยังติดแน่นอยู่กับการรับราชการ หรือการรับจ้างประเภทมีเงินเดือนประจำ ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันนี้ตลาดแรงงานในด้านนี้มีอยู่น้อยมาก เมื่อตลาดแรงงานด้านราชการหรือการรับจ้างประเภทมีเงินเดือนน้อยลงเยาวชนก็ประสบปัญหาเนื่องจากขาดประสบการณ์ที่จะประกอบอาชีพที่เรียกว่า การประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งโรงเรียนไม่ได้จัดสอนให้มีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างแท้จริง (กรมสามัญศึกษา. 2531 : 3) จึงทำให้มีผู้สนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระน้อย โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้ที่มิได้ศึกษาในระดับกลางขึ้นไป ทั้งที่ตลาดแรงงานประเภทประกอบอาชีพอิสระยังมีศักยภาพพอที่จะดูดซับแรงงานได้อีกมาก (อุทัย อุดลย์เกษม. 2528 : 43) และวิบูลย์ รัตนเวสส์ (2528 : 38) เห็นว่างานอาชีพอิสระมีอีกเป็นจำนวนมากที่เปิดโอกาสให้ทุกคนแสวงหารายได้และไม่เหนื่อยมากเกินไปนัก โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ

อย่างไรก็ตามแม้อาชีพอิสระจะไม่ได้ได้รับความสนใจในกลุ่มของผู้มีการศึกษาระดับกลางถึงระดับสูง แต่ก็มีบุคคลกลุ่มอื่นอีกจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระดังที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ของกรมวิชาการว่ามีผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระนั้นเพิ่มขึ้น

ประถมศึกษามากที่สุด (กรมวิชาการ. 2530 : 7) ซึ่งบุคคลเหล่านี้สามารถสร้างฐานะความมั่นคงเป็นปึกแผ่นให้กับตนเองและครอบครัว เป็นที่ยอมรับในสังคม สร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้กับวงศ์ตระกูล ทั้งในระดับท้องถิ่นหรือแม้แต่ในระดับประเทศก็มี

ความสำเร็จของการทำงานใด ๆ นักจิตวิทยาหลายคนกล่าวว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากแรงจูงใจ เพราะแรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อไปยังจุดหมายปลายทาง (ประหยัด ทองมาก. 2530 : 4) อีกทั้ง ปรัชญา เวสารัชช์ และอรุณ รักธรรม (2526 : 11) ได้กล่าวเอาไว้ว่า แรงจูงใจใช้เป็นเครื่องวัดความสำเร็จในชีวิตของมนุษย์ ได้ด้วย เพราะสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างผู้ที่ประสบผลสำเร็จกับคนที่ล้มเหลวก็คือ แรงจูงใจในตัว ผู้ประสบความสำเร็จนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ประหยัด ทองมาก (2530 : 4) ได้กล่าวเอาไว้ว่า บุคคลที่ได้รับแรงจูงใจสูงจะมีความตั้งใจในการทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูงกว่าผู้มีแรงจูงใจต่ำ

จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพและเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า บุคคลใดจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพหรือไม่ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพอิสระ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระว่ามีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไร

ดังนั้น ถ้าเยาวชนโดยทั่วไปมีแรงผลักดัน และได้รับการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจมีกำลังใจก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ เช่นกลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการนี้แล้ว อาจหวังได้ว่าอาชีพอิสระน่าจะเป็นอาชีพที่นักเรียนเหล่านั้นสนใจ จริงจังและมุ่งมั่นยึดเป็นอาชีพเลี้ยงตนเองภายหลังจากจบการศึกษาแล้ว ซึ่งน่าจะเป็นคำตอบหรือทางออกทางหนึ่งของการแก้ปัญหาการว่างงานสำหรับนักเรียน อันเป็นความประสงค์และความคาดหวังของหลาย ๆ ฝ่าย และสถาบันการศึกษาจึงน่าจะส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้กับนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งหาทางส่งเสริมทุกวิถีทางที่จะให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพอิสระ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในขณะนี้ เพื่อการโน้มน้าวเยาวชนกลุ่มอื่นให้เข้าสู่อาชีพอิสระต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง
4. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระหว่างกลุ่มเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ผู้บริหาร ครูแนะแนว รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จะดำเนินการในด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้กับนักเรียนได้ ข้อมูลเป็นแนวทางสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ อันเป็นประโยชน์ต่อการโน้มน้าวให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการมากขึ้นในอนาคต

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 464 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน 121 คน เป็นเพศชาย 58 คน เพศหญิง 63 คน และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน 343 คน เป็นเพศชาย 133 คน เพศหญิง 210 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

1.2.1 กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนทั้งหมด

จำนวน 121 คน เป็นเพศชาย 58 คน เพศหญิง 63 คน

1.2.2 กลุ่มนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน

จำนวนทั้งสิ้น 121 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เป็นเพศชาย 58 คน และเพศหญิง 63 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ

2.1.2 อาชีพของผู้ปกครอง

2.1.3 รายได้ของผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบกิจกรรมด้วยการหารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง เช่น การประดิษฐ์ของชำร่วยขาย ตั้งแผงขายหนังสือ เป็นต้น

2. แรงจูงใจการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง สิ่งที่สำคัญ กระตุ้น หรือเร้าความรู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการประกอบกิจกรรมเพื่อหารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนคาดหวังเอาไว้ ซึ่งมีทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของอาชีพอิสระที่ทำ ทำด้วยความเต็มใจ ได้แก่ รัก ชอบ พอใจที่จะทำ มีความ

เชื่อมั่นในตนเอง มีความมานะพยายาม กล้าเสี่ยง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น ต้องการประสบความสำเร็จ มีความเป็นผู้นำ มีความอดทน เป็นต้น

แรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมและสังคมภายนอก เป็นการกระทำที่เกิดจากการหวังผลจากสิ่งอื่นที่อยู่นอกเหนือจากการประกอบอาชีพอิสระนั้น ๆ ได้แก่ มีความคุ้นเคยกับอาชีพนั้นมาก่อน หรือสืบทอดจากบิดามารดา มองเห็นลู่ทางความก้าวหน้า สภาพพื้นที่ทำเลเหมาะสม รายได้ดี มีความมั่นคง มีคนทำน้อย เห็นคนอื่นประสบความสำเร็จ เห็นคนอื่นทำไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

3. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็ก ถ้าบิดามารดาเป็นผู้อุปการะให้ถือเอาอาชีพของบิดา ในกรณีที่ไม่มีบิดา หรือบิดาไม่มีอาชีพให้ถือเอาอาชีพของมารดา และถ้าเด็กไม่ได้รับการอุปการะจากบิดามารดาหรือไม่มีบิดามารดาให้ถือเอาอาชีพของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแทน แบ่งเป็น

3.1 รับราชการ หมายถึง ผู้ที่รับราชการหรือทำงานในสังกัดของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ

3.2 ค้าขายหรือธุรกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำการค้าขายทุกชนิด หรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจ

3.3 รับจ้าง หมายถึง ผู้ที่รับจ้างเป็นรายวัน รายเดือน

3.4 เกษตรกรรม หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพในการทำนา ทำสวน ทำไร่หรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย

3.5 อื่น ๆ หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว หรือผู้ที่ไม่มีระบุอาชีพที่แน่นอน

4. รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้พึงประเมินของบิดามารดา รวมกันต่อเดือน ถ้าบิดามารดาหย่าขาดจากกัน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตให้ถือเอารายได้ของฝ่ายที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย ในกรณีที่บิดาไม่มีรายได้ให้ถือเอารายได้ของมารดา หรือถ้าเด็กไม่ได้รับอุปการะจากบิดามารดาให้ถือเอารายได้ของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแทน

การแบ่งรายได้ของครอบครัว อาศัยข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในการสำรวจรายได้ของประชากรในประเทศทั่วราชอาณาจักร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,681 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2530 : 282 - 284) จากการสำรวจข้อมูลจริงของรายได้ผู้ปกครองโรงเรียนปากเกร็ด พบว่า รายได้สูงสุดประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน และรายได้ต่ำสุดประมาณวันละ 70 บาท หรือ 2,100 บาทต่อเดือน อาศัยข้อมูลดังกล่าว มาแบ่งเป็นระดับรายได้ของผู้ปกครอง ดังนี้คือ

- 4.1 รายได้น้อย คือ รายได้ระหว่าง 2,100 - 5,400 บาทต่อเดือน
- 4.2 รายได้ปานกลาง คือ รายได้ระหว่าง 5,401 - 8,700 บาทต่อเดือน
- 4.3 รายได้มาก คือ รายได้ระหว่าง 8,701 - 12,000 บาทต่อเดือน หรือมากกว่านั้นขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

การเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ
จะเรียงลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การประกอบอาชีพอิสระ
2. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ และทฤษฎีแรงจูงใจ
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจ
4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ เพศ อาชีพของบิดามารดา

และรายได้ของบิดามารดา

1. การประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

จากการที่ พีรเทพ รุ่งชีวิน (2529 : 63) กล่าวว่า ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6
ยังจะให้ความสำคัญแก่การประกอบอาชีพส่วนตัวหรือที่เรียกว่า Self-Employment โดยจะ
พยายามให้มีการพัฒนาและส่งเสริมอย่างครบวงจรให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อีกทั้ง สันญา
จิตตานนท์ (2527 : 14) กล่าวถึงอาชีพอิสระว่า แท้จริงคือการประกอบอาชีพส่วนตัว และ
นิคม จันทรวิทุร (2529 : 7) เน้นว่าการประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ง่ายนัก
เพราะต้องอาศัยการทำงานหนัก ความอดทน และทุนรอนด้วย

จากคำกล่าวของบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเอกสารอื่น ๆ เพิ่มเติมทำให้
ทราบว่า มีผู้ให้ความหมายของ Self-Employment เป็นสองแนวทางคือ การประกอบ

อาชีพอิสระ หรือการประกอบอาชีพส่วนตัว ในที่นี้ผู้วิจัยใช้คำว่า "การประกอบอาชีพอิสระ" และมีผู้ให้ความหมายเอาไว้ดังนี้คือ

ประคิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2530 : 1) ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพส่วนตัว หรือการประกอบอาชีพอิสระว่า หมายถึง การประกอบธุรกิจของบุคคล หรือครัวเรือน หรือระหว่างหุ้นส่วนด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังรายได้และกำไร โดยผู้ประกอบการเป็นผู้ทำงานในกิจการของตนเอง

ศิริชัย ชินะดังกูร และพีระ เกษแก้ว (2523 : 6) มีความเห็นที่สอดคล้องกับเจษฎา แซ่มประเสริฐ (2524 : 43) ว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเป็นอิสระในตัวเอง ในการฝึกอาชีพอิสระนั้นมุ่งที่การเสริมสร้างทักษะและความรู้พื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง

สำหรับ สุรพร ศรีทองกิตติกุล (2521 : 5) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระนั้นหมายถึง งานอาชีพที่แต่ละบุคคลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำมาหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปรับจ้างผู้อื่นเสมอไป หรือจะไปรับจ้างก็ทำได้ นอกจากนี้ อาริรัตน์ พัดเพ็ญ (2529 : 5) ได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่หารายได้เอง โดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

บุคคลที่มีความสนใจและศึกษาค้นคว้าในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพอิสระอีกบุคคลหนึ่ง ได้แก่ เฉลียว บุรีภักดิ์ (2531 : บทสัมภาษณ์) ที่ได้ให้ความหมายอาชีพอิสระว่า หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการของตนเองอย่างอิสระคล่องตัว โดยไม่ต้องพะวงกับขั้นตอนหรือข้อผูกมัดใด ๆ กับหน่วยงานของทางราชการในด้านการกำหนดอัตราค่าจ้างงานหรืออัตราค่าจ้างแรงงานของนายจ้างหรือลูกจ้าง พร้อมกับอธิบายเพิ่มเติมว่าบุคคลจะเข้าสู่อะไรอาชีพอิสระโดยมีขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นแรก เป็นขั้นฝึกทักษะหาประสบการณ์ตามความจำเป็นและโอกาส เช่น เป็นแรงงานของครอบครัว ร้านค้า โรงงาน หรือสถานศึกษา (สำหรับสถานศึกษานั้นมีเป้าหมายในการผลิตบุคคลเข้าสู่ตลาดแรงงาน 2 เป้าหมายคือ 1) ฝึกทักษะการใช้กำลังงานความสามารถและมีมือที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพนั้น ๆ 2) ฝึกให้บุคคลรู้จักการจัดการ

ทั้งหมด สถานศึกษาจึงเป็นเสมือนสถานประกอบการของผู้ที่กำลังศึกษา) ขั้นที่สอง เมื่อเริ่มจากขั้นตอนแรกจนเกิดทักษะแล้วถ้ามีโอกาส มองเห็นลู่ทาง อีกทั้ง มีทุน บุคคลก็จะออกมาดำเนินการประกอบอาชีพนั้น ๆ ด้วยตนเอง ขั้นที่สาม เมื่ออาชีพนั้นเจริญก้าวหน้าไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองเพียงคนเดียว จึงจ้างแรงงานเข้ามาช่วย อาชีพอิสระจึงกลายเป็นธุรกิจขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในที่สุด

จากความหมายของการประกอบอาชีพอิสระและความหมายของอาชีพอิสระดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบกิจกรรมโดยการหารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

ประเภทของอาชีพอิสระ

มีผู้สนใจศึกษาประเภทของอาชีพอิสระและได้จัดแบ่งประเภทอาชีพอิสระตามเหตุผลและความจำเป็นที่แตกต่างกัน เช่น สันญา จิตตานนท์ (2527 : 16) อธิบายว่า อาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัวถ้าจะแบ่งตามระดับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพแล้วอาจแบ่งได้เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับปริญญาหรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ ผู้ตรวจบัญชี และครู-อาจารย์ เป็นต้น 2) กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าอนุปริญญาคือ ช่างต่าง ๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดเสื้อ คัดผม เสริมสวย เย็บหนัง เป็นต้น 3) กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบอาชีพขายเครื่องใช้ ข้าวแกง ข้าวหนังสือต่าง ๆ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หาบแร่ แผงลอย ขักรดแท็กซี่ ตลอดจนรับสินค้ามาขายเอง เป็นต้น สำหรับ กรมวิชาการได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ดังนี้ คือ อาชีพด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพานิชยกรรม และด้านศิลปหัตถกรรม (กรมวิชาการ. 2530 : 4) นอกจากนั้น สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศ พ.ศ. 2526 ของทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 23) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ 3 ประเภท คือ 1) ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตรและ
ขายเครื่องสำอางค์ 2) ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย
รับย้อมผ้า ขักรับส่งผู้โดยสาร รับซ่อมจักรยาน และมอเตอร์ไซด์ และ 3) ประเภท
เกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา และกรีดยาง

เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีผู้ประกอบการต้องดำเนินการด้วยตนเอง
เพื่อผลกำไรและผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ ดังนั้นผู้ที่ประกอบอาชีพเหล่านี้จำเป็นต้องมีคุณสมบัติ
มีลักษณะที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพนั้น

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

จากรายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ
ของกรมวิชาการ (2530 : 30) พบคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพ
ประสบความสำเร็จ ได้แก่ อดทน หนักแน่น ขยันเอาใจใส่ ซื่อสัตย์ ประหยัด และตั้งใจ
ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ จรูญ พิฆน (2531 : 36) ที่กล่าวว่า ผู้ประกอบการหรือผู้
ประกอบอาชีพอิสระที่ดี และประสบผลสำเร็จนั้นควรเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอดทน
มั่นใจ และกล้าเสี่ยง มีความซื่อสัตย์ ข้างสังเกต และต้องหมั่นศึกษาเรียนรู้ในวิชาเพิ่มเติม
อยู่เสมอ นอกจากนั้น ฮอร์นาดา และ อะเบาด์ (Hornada and Aboud. 1979 : 12)
ได้ทำวิจัยผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นชาย 60 คน พบคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
5 ประการคือ 1) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง 2) ชอบอิสระรักงานเสรี 3) ชอบเป็นผู้นำ
4) มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง 5) ไม่สนใจเสียงวิพากษ์วิจารณ์ หรือไม่เห็นด้วยของคนอื่น

สำหรับ สัตตญา จิตตานนท์ (2527 : 12 - 13) กล่าวถึงส่วนที่เป็นคุณสมบัติของ
ผู้ประกอบอาชีพอิสระว่า องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบ
การอย่างน้อยที่สุด 4 ประการ ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงกับผู้ประกอบอาชีพอิสระโดยทั่วไป
คือ 1) ความมานะพยายามและแรงจูงใจ 2) ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย 3) ความ
กล้าเสี่ยงหรือกล้าลงทุน 4) ความรักในอิสระภาพ คุณสมบัติทั้ง 4 ข้อ ดังกล่าวมานี้ เป็น

คุณสมบัติอย่างน้อยที่สุดซึ่งควรจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญอื่น ๆ อีกเช่น ความมีระเบียบวินัย ความหนักเอาเบาสู้ และความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบในการแก้ปัญหา เป็นต้น / งานวิจัยที่กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ งานวิจัยของ มุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 86) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของศิษย์เก่าคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า บัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจที่ประสงค์จะไปประกอบอาชีพเองมีร้อยละ 22.6 โดยที่บัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์ที่ประสงค์จะไปประกอบอาชีพอิสระร้อยละ 80.4 แต่ยังคงขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ เหล่านี้นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ และอีกส่วนหนึ่งที่มีส่วนสำคัญและมีบทบาทในการผลักดันให้บุคคลก้าวเข้าสู่การประกอบอาชีพนี้ก็คือ แรงจูงใจ ของบุคคลซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของแรงจูงใจ

\ บุคคลที่สนใจศึกษาทางด้านแรงจูงใจได้อธิบายและให้ความหมายแรงจูงใจไว้ดังนี้ คือ ปรัชญา เวสาธัชช และอรุณ รักธรรม (2526 : 14) กล่าวว่า แรงจูงใจเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ 1) ความปรารถนาหรือความต้องการก่อนที่จะผลักดันตัวเอง ต้องรู้และเข้าใจความต้องการความปรารถนาพื้นฐานของตน และรู้ว่าจะจัดการอย่างไร จึงจะบรรลุตามที่คาดหวัง 2) ความหวังและความเชื่อ บุคคลจะสร้างภาพพจน์ขึ้นมาและรู้ว่าจะพัฒนาความเชื่อมั่นของตนเองอย่างไร 3) เกี่ยวกับการกระทำ คนที่จะผลักดันตนเองได้ต้องรู้ว่าจะปฏิบัติอย่างไรกับความปรารถนานั้น สุชา จันทรเอน (2518 : 48) อธิบายว่า ความต้องการ (Need) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีอาการ "ขาด" เช่น ขาดอาหาร ขาดความปลอดภัย ขาดอากาศหายใจ ขาดผู้นับถือ เป็นต้น เมื่อเกิดการขาดก็มีแรงขับ (Drive) เกิดขึ้น แรงขับก็คือ สภาพที่อันตรัยได้รับการกระตุ้น ทำให้เกิดการกระทำ แรงขับทุกชนิดมี

ต้นกำเนิดมาจากกายภาพ หรือแรงกระตุ้นภายในเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น แรงขับและความต้องการจึงมีความสัมพันธ์กันแทบจะกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันก็ได้ วูดเวิร์ธ (ชูชีพ อ่อนโลกสูง. 2522 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Wood worth. n.d.) กล่าวว่าแรงขับนี้เองเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ร่างกายทำกิจกรรม นอกจากแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังมีแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางสังคมอีก (Social need) นักจิตวิทยาใช้คำว่าแรงจูงใจ (Motive) แทนแรงขับหรือพลังต่าง ๆ ที่ทำให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางและมีจุดหมาย พาร์สัน (พรัคคี่ ฟ่องแผ้ว. 2523 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Parson. 1960 : 18) มีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า แรงจูงใจเป็นลักษณะนามธรรม เป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมของคนเกิดขึ้นได้เพราะมีแรงจูงใจให้กระทำ สำหรับชัยนาท นาคบุผา (2529 : 55) ให้ความเห็นว่า เราไม่อาจสังเกตแรงจูงใจในตัวบุคคลได้โดยตรง แต่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมการมีปฏิริยาตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในลักษณะพฤติกรรมนั้น ๆ ถูกกระตุ้น (arouses) เป็นแนวทางขึ้นำ (directs) รวมถึงพลังในการแสดงออก (sustains)

นอกจากนี้ วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ ธีรดากร (2522 : 65) ยังกล่าวว่าแรงจูงใจ (Motive) เกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ ในอินทรีย์ เช่น ความต้องการ (need) ความสนใจ (Interest) ทศนคติ (Attitude) อุคมคติ (Ideal) และลักษณะนิสัย (Habit)

ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้คือ

สุชา จันทน์เอม (2515 : 67) ให้ความหมายแรงจูงใจ (Motive) ว่า คือสภาพความพร้อมของอินทรีย์ในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ หรือเป็นสภาพอินทรีย์ถูกกระตุ้นเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้ เอนกกุล กรีแสง (2526 : 35) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม และการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งทำให้บุคคลแสดงปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างเดียวกันไม่เหมือนกัน

สำหรับ เชียร์ศรี วิวิธศิริ (2527 : 25) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจคือ พลังซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรม และควบคุมแนวทางของพฤติกรรม หรือแรงจูงใจ หมายถึง สิ่งกระตุ้นอินทรีย์ หรือชี้ทิศทางให้อินทรีย์กระทำพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมาย ชู กาญจนปรกร (2506 : 313) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นหรือเร้า เป็นเครื่องช่วยให้การกระทำสำเร็จลุล่วงไป และ สมพงษ์ เกษมสิน (2516 : 414) ว่าแรงจูงใจ หมายถึง ความพยายามที่จะให้ผู้อื่นแสดงออกหรือปฏิบัติตามต่อสิ่งจูงใจ สิ่งจูงใจมีทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล แต่มูลเหตุจูงใจอันสำคัญของบุคคลคือ ความต้องการ ✓

✓ จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่ผลักดัน กระตุ้น หรือเร้าความรู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการปฏิบัติกิจกรรม เป็นสิ่งชี้ทิศทางของพฤติกรรม ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่บุคคลนั้นคาดหวังเอาไว้ *

อรุณ รักธรรม (2522 : 226) เห็นว่า แรงจูงใจเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดจากแรงจูงใจทำให้เกิดความต้องการและการกระทำออกมา ตามปกติบุคคลจะมีความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ หลายอย่างและมีพฤติกรรมแตกต่างกัน แต่จะแสดงออกเพียงบางโอกาสเท่านั้น สิ่งผลักดันเอาความสามารถออกมาได้คือ แรงจูงใจนั่นเอง แรงจูงใจจึงเป็นความเต็มใจที่จะใช้พลังความสามารถ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย, ลิน เกรนซิง (Lin Grensing. 1986 : 65) กล่าวว่า เสริมว่า คนเราอาจมีความสามารถในการทำงาน แต่จะทำหน้าที่ไม่ได้เต็มความสามารถ สูงสุด ถ้าไม่ได้รับแรงจูงใจเพียงพอ

ดังนั้น ในเรื่องของการประกอบอาชีพอิสระซึ่งเป็นอาชีพที่บุคคลต้องดำเนินการด้วยตนเอง และจำเป็นต้องรับผิดชอบหลายสิ่งหลายอย่างด้วยตนเอง ขวัญและกำลังใจในการทำงานย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจด้วย จึงนับว่าแรงจูงใจเป็นส่วนสำคัญในการที่จะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการประกอบอาชีพเหล่านี้ได้เช่นกัน

เนื่องจากแรงจูงใจของบุคคลเกิดจากความต้องการ ซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญ ในที่นี้จะจะได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ / ดังนี้

ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์

พรรณราย ทพยประกษา (2527 : 25 - 29 ; อ้างอิงมาจาก Abraham Maslow) กล่าวถึงการจูงใจว่า ความต้องการของคนจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจและความต้องการต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็นระดับต่าง ๆ กันตามสมมติฐานดังนี้ 1) คนเรามีความต้องการอยู่เสมอ และความต้องการของคนไม่มีที่สิ้นสุด 2) ความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจพฤติกรรมอีกต่อไป 3) ความต้องการของคนจะเรียงลำดับความสำคัญ เมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นทันที

จากข้อสมมติฐานดังกล่าวสอดคล้องกับ พรณี ชูทัย (2522 : 200 - 202) ที่ได้อธิบายไว้ว่า มาสโลว์ ได้เสนอทฤษฎีที่มีชื่อว่า "A Theory of need gratification" หรือ "A theory of growth motivation" ซึ่งทฤษฎีนี้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น และความต้องการของมนุษย์มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน ซึ่ง มาสโลว์ ได้จัดเรียงลำดับชั้นจากชั้นต่ำสุดไปสู่ชั้นสูงสุดเป็น 7 ชั้นด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในชั้นสูง ๆ ถ้าความต้องการในชั้นต้น ๆ ได้รับการตอบสนองแล้ว ลำดับชั้นทั้ง 7 ของความต้องการของ มาสโลว์ เป็นดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต เช่น อาหาร น้ำ และอากาศ ถ้ามนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองขั้นนี้จะไม่มีความต้องการในชั้นถัดไป เพราะไม่มีเวลาคิดถึงความต้องการอื่น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางด้านสรีระได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว มนุษย์ก็จะเกิดความต้องการความปลอดภัยเป็นลำดับต่อไป
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เมื่อความต้องการ 2 ชั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ทุกคนอยากได้รับความรักจากคนอื่น อยากเป็นเจ้าของคนอื่น และในขณะเดียวกันก็อยากให้ตนเป็นที่รักและเป็นของใครสักคน

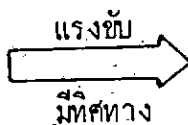
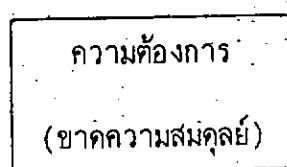
4. ความต้องการเห็นตนเองมีคุณค่า (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้สึกว่ามีค่าทั้งในสายตาของตนเองและผู้อื่น จะนำไปสู่ความมั่นใจในตนเอง เห็นว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นได้

5. ความต้องการที่จะทำความเข้าใจตนเอง (Need for Self-Actualization) คือความต้องการที่จะเข้าใจตนเองตรงตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของตนเอง ยอมรับในส่วนที่เป็นจุดอ่อนจุดบกพร่องของตนเอง เป็นความต้องการที่แต่ละคนต้องการที่จะเป็นคนชนิดที่เราเป็นได้ดีที่สุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นพื้นฐานในการเลือกอาชีพ ถ้าทำความเข้าใจตนเองได้ถูกต้อง เลือกงานถูก ก็มีความสุขทำงานได้เต็มความสามารถ แต่ถ้าทำไม่ได้ก็เกิดความรู้สึกขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ตนเองชอบและงานที่กำลังทำอยู่ตลอดเวลา /

6. ความต้องการที่จะรู้ที่จะเข้าใจ (Desire to Know and to Understand) เป็นความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ เป็นความพึงพอใจ เป็นความต้องการของตนเอง มีความพึงพอใจที่จะแสวงหาสิ่งที่มีความหมายมีคุณค่า

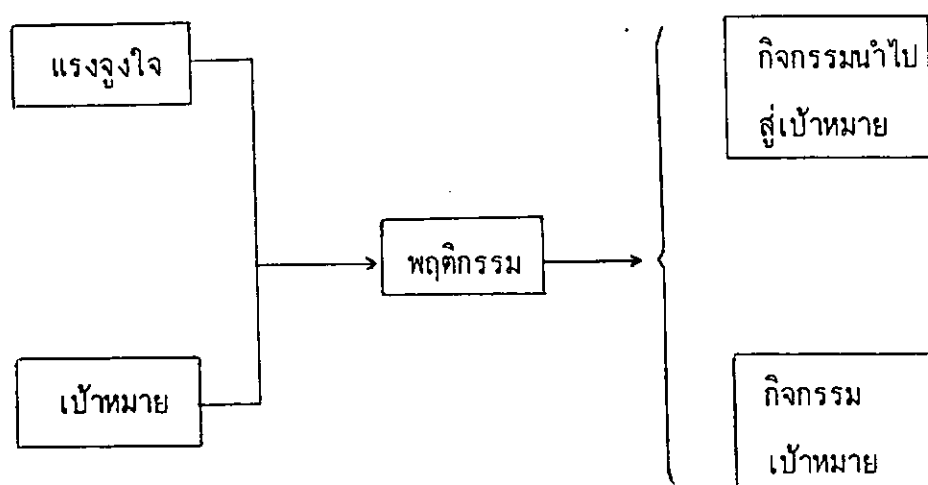
7. ความต้องการทางด้านสุนทรีย์ (Aesthetic Needs) เป็นความต้องการของมนุษย์ในสิ่งที่เป็นความสวยงาม ศิลปะ สิ่งที่จะจรรโลงใจต่าง ๆ

พิเชษฐ ลิขณรังษี (2529 : 17) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า สภาวะภายในหรือเงื่อนไขภายในอินทรีย์อันถือเป็นแรงจูงใจนั้นเกิดจากความต้องการ (need & wants) ซึ่งทำให้ร่างกายขาดสมดุล จึงทำให้เกิดแรงขับ (drive) กระตุ้นให้ร่างกายหรือแสดงพฤติกรรมเพื่่มุ่งไปสู่เป้าหมาย คือการทำให้เกิดสมดุลด้วยการลดแรงขับอันได้แก่ การที่ความต้องการได้รับการตอบสนอง ขบวนการนี้เสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ตัวอย่างของพฤติกรรมที่ทำอย่างมีแรงจูงใจ (motive behavior) เช่น เวลาหิว ความหิวจะกระตุ้นให้อยู่เฉยไม่ได้ต้องออกเดิน ถ้าหิวมากต้องเดินเร็วมาก ความหิวกำหนดทิศทางให้เราเดินไปหาแหล่งที่จะได้อาหาร เช่น ห้องครัว เป็นต้น

ถวิล เกือกุลวงศ์ (2528 : 66) ได้แสดงสถานการณ์ของการจูงใจ ดังนี้คือ สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ เป้าหมาย และกิจกรรมสามารถแสดงให้เห็นในแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมินี้แสดงให้เห็นถึงสภาพการณ์ของการจูงใจ ซึ่งแรงจูงใจของบุคคลถูกชักนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย แรงจูงใจที่มีกำลังมากที่สุดจะสร้างพฤติกรรมขึ้นมา ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมนำไปสู่เป้าหมาย หรือกิจกรรมเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และผู้ที่สนใจด้านแรงจูงใจอีกบุคคลหนึ่งกล่าวเสริมว่า เนื่องจากมนุษย์เฝ้าหาเป้าหมายคือสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้น เป้าหมายจึงเป็นสิ่งจูงใจมนุษย์เพราะมันชักจูงให้มนุษย์ค้นคว้าหา พฤติกรรมจึงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของการผลักดันของแรงขับ (สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2524 : 155 - 116 ; อ้างอิงมาจาก Hull and Spence) ในที่นี้แรงขับก็คือแรงจูงใจนั่นเอง (สุชา จันทรเฒ. 2518 : 48)

✓ ประเภทของแรงจูงใจ

กมลรัตน์ หล้าสว่าง (2528 : 227) กล่าวว่า ถ้าแบ่งแรงจูงใจตามเหตุผลของ
เบื้องหลังในการแสดงพฤติกรรมแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) แรงจูงใจภายใน
(Intrinsic Motive) และ 2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) และ
วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ อีรดากร (2522 : 66) อธิบายว่า แรงจูงใจภายใน
หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของกิจกรรมที่ทำ ทำด้วยความเต็มใจ โดยถือว่าการบรรลุ
ผลสำเร็จในกิจกรรมนั้นเป็นรางวัลอยู่แล้วในตัว และแรงจูงใจภายนอกเป็นการกระทำที่เกิดจาก
การหวังผลจากสิ่งอื่นที่อยู่นอกเหนือจากกิจกรรมนั้น ไม่ได้กระทำเพื่อความสำเร็จในสิ่งนั้นเลย
มีความผูกพันทางจิตใจกับกิจกรรมนั้นน้อยมาก เช่น ทำงานเพื่อหวังเงิน หรือตำแหน่งเป็น
สำคัญ เป็นต้น

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจ

✓ แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการทำงานของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง เพราะการทำงานใดก็ตาม
ถ้าจะให้ได้ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญสองประการคือ ความ
สามารถทางทักษะในการทำงานของบุคคล และการจูงใจเพื่อโน้มน้าวบุคคลให้ใช้ความสามารถ
หรือทักษะในการทำงาน (Vroom. 1970 : 10) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยค้นคว้าเรื่อง
การจูงใจของวิลเลียม เจมส์ (ถวิล เกื้อกุลวงศ์. 2528 : 39 ; อ้างอิงมาจาก William
James) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดที่พบว่า พนักงานที่ทำงานเป็นรายชั่วโมงสามารถที่จะรักษา
งานของเขาไว้ได้โดยไม่ถูกไล่ออก เพียงแต่ใช้ความสามารถที่มีอยู่ของคนทำงานเพียง
20 - 30% เท่านั้น การวิจัยของเขาแสดงให้เห็นว่า ถ้าพนักงานเหล่านั้นได้รับการจูงใจอย่าง
เหมาะสมแล้วพวกเขาจะสามารถทำงานสูงขึ้นถึง 80 - 90% ของความสามารถที่เขาที่มีอยู่

มนูญ วงศ์นารี (2524 : 67) กล่าวว่า แรงจูงใจในการทำงานนั้นเกิดจากปัจจัย
หลายอย่าง ทั้งปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น ค่าจ้าง สวัสดิการ ความมั่นคง ตลอดจน

ระเบียบข้อบังคับและการลงโทษต่าง ๆ ส่วนปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันภายใน เช่น การมีงานทำ
 ท้าทายตรงกับความต้องการให้ทำ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับนับถือจาก
 ผู้อื่นว่ามีคุณค่า และการได้รับโอกาสให้แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น 13-14
 ✓ จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจมีความสำคัญต่อการทำงานหรือประกอบอาชีพของบุคคลเป็นอย่างมาก
 มาก ปัจจัยต่าง ๆ อันเกิดจากแรงจูงใจนั้นมีส่วนทำให้บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการ
 ของตนในลักษณะที่แตกต่างกันไปดังที่ปรากฏในงานวิจัยดังต่อไปนี้

เอลสเวิร์ธ (ลัคคา สุวรรณรัตน์. 2512 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Ellsworth
 1959 : 1233) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักวิทยาศาสตร์อเมริกัน ผลการวิจัย
 ในด้านบุคคลที่ทำให้นักวิทยาศาสตร์สนใจในวิทยาศาสตร์มากที่สุด เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่
 ครู สนใจเอง บิดา เพื่อนที่แก่กว่า ญาติ เพื่อนรุ่นเดียวกัน นอกจากนั้นกิจกรรมที่
 โรงเรียนจัดขึ้นมีผลต่อการปลูกฝังความสนใจทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมเหล่านั้น ได้แก่ เรียน
 วิทยาศาสตร์ในชั้นทดลอง ชุมนุมวิทยาศาสตร์ งานอิสระ การศึกษา และค้นคว้านอกสถานที่

✓ ลัคคา สุวรรณรัตน์ (2512 : 117) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพและ
 ความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่าง
 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม จำนวน
 760 คน พบว่านักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เนื่องจากแรงจูงใจด้าน
 ลักษณะของงาน เกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้า ประสบการณ์ ความสนใจ ความ
 ตระหนักในตนเอง และเงิน ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อยที่เข้าเรียนเนื่องจากแรงจูงใจด้านบุคคล
 และความจำเป็น

ในปีต่อมา ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล (2513 : 180) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็น
 แรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน
 โรงเรียนมัธยมแบบประสม ปรากฏว่า แรงจูงใจหรืออิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชา
 สามัญคือ เกียรติยศ ชื่อเสียง ลักษณะของงานและความก้าวหน้า ความถนัด ความสนใจ
 เหตุผลส่วนตัว และเงิน ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อยที่เข้าเรียนเนื่องจากแรงจูงใจด้าน

ความจำเป็นและบุคคล งานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ สนั่น ประจงจิตร (2515 : 134) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 400 คน จากโรงเรียนมัธยมแบบประสม 200 คน และจากโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา 200 คน ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมได้รับแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ คือ ความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เงิน ความจำเป็น และบุคคล ตามลำดับ นอกจากนั้น อติพล เปี้ยทอง (2523 : 34) ยังศึกษาพบว่า เหตุผลมากที่สุดในการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชนในเขตหนองจอก คือ ทำให้เขาได้บำเพ็ญประโยชน์ โดยให้บริการสังคมและสาธารณะ

สำหรับ สุวิมล คีลัน (2526 : 111) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า องค์ประกอบด้านลักษณะของงานมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมากที่สุด นอกจากนั้นองค์ประกอบด้านความจำเป็นด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านรายได้ที่ต้องการได้รับ ด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง และด้านบุคคล มีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ เจริมเผ่า อจลนันท์ (2520 : 88) พบว่า แรงจูงใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกเรียนอาชีพโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่เคยใช้หลักสูตรมัธยมแบบประสม คือ ลักษณะของงาน และความก้าวหน้าเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสายอาชีพมากที่สุด แรงจูงใจที่มีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ ได้แก่ เกียรติยศ ชื่อเสียง ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว รายได้และความจำเป็นและบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น สุนันท์ ประถมวาลย์ (2530 : 126 - 127) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลหรือแรงจูงใจของความสนใจในอาชีพนั้น นักเรียนส่วนมากเลือกอาชีพโดยยึดตนเองเป็นหลักใหญ่ โดยมีเหตุผลว่ามีความถนัด และสนใจอาชีพนี้เป็นพิเศษ เห็นว่าเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญา และสนใจด้วยตนเอง ไม่ได้อาศัยคำแนะนำและแนะแนวจากใครเลย

สำหรับแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระนั้น กรมวิชาการ (2530 : 11) ได้วิเคราะห์แรงจูงใจของผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระไว้ดังนี้คือ เป็นงานอิสระไม่ขึ้นกับใคร

คุ้นเคยกับอาชีพนี้มาก่อน รายได้ดี มีความมั่นใจ รักชอบ พอใจที่จะทำ มีคนทำน้อย หรือ ไม่มีใครทำมาก่อน ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนหรือคนอื่น มองเห็นช่องทางความก้าวหน้า ต้องการช่วยเหลือคนอื่น เห็นคนอื่นประสบความสำเร็จผิดหวังจากอาชีพเดิม สภาพพื้นที่ทำเลเหมาะสม กลุ่มสมรส วัตถุดิบ เห็นคนอื่นทำไม่ได้มาตรฐานและค่าสับประมาณ

งานวิจัยของ คีธ (Keith. 1971 : 109) ชี้ให้เห็นว่า 1 ใน 20 ของแรงงานทั้งหมดในสหรัฐอเมริกาประกอบอาชีพอิสระ และบุคคลที่เข้ามาประกอบอาชีพอิสระจะมีเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น บางคนมุ่งที่รายได้ บางคนเพื่องานรับจ้าง บางคนเป็นเพราะชอบอาชีพอิสระอย่างจริงจัง แต่พอสรุปเหตุผลสำคัญได้ 2 ประการ คือ ความปรารถนาส่วนตัวกับวิธีการที่ทำให้เริ่มอาชีพนั้น ได้เป็นปัจจัยผลักดันให้ประกอบอาชีพอิสระ

จากการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2526 ของทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 25) เกี่ยวกับเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานที่ทำของตนเพราะเห็นว่าเป็นอาชีพอิสระ ทำงานอยู่กับบ้านหรือใกล้บ้าน มีรายได้พอเลี้ยงตัวเองและครอบครัว

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่เลือกประกอบอาชีพอิสระหรือประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระต่างก็มีเหตุผลและแรงจูงใจแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่จะสนองความต้องการทางใดทางหนึ่งของบุคคลนั่นเอง จากความหมายของ "แรงจูงใจ" กับความหมายของ "การประกอบอาชีพอิสระ" ที่กล่าวมาแล้วนั้นอาจสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระหมายถึง สิ่งที่ผลักดัน กระตุ้น หรือเร้าความรู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการประกอบกิจกรรม หรือหารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีนายจ้าง หรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองคาดหวังเอาไว้

4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรต้นที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน ได้แก่ เพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ดังจะได้นำเอกสารและผลการวิจัยที่กล่าวถึงในแต่ละด้านมาเสนอดังต่อไปนี้

ตัวแปรเพศที่มีต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

จากการที่ ริช (Ruch. 1953 : 121) ได้กล่าวถึงค่านิยมที่บุคคลยึดถือว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตของบุคคล อีกทั้งหลวงวิเชียรแพทยาคม ได้กล่าวถึงค่านิยมว่า เป็นแรงจูงใจที่จะนำบุคคลไปสู่จุดหมายที่วางไว้ และค่านิยมยังหมายถึงอะไรก็ตามที่คนต้องการหรือเลือกแล้ว (สุพัตรา ทันตลีปกร. 2523 : 6 - 7 ; อ้างอิงมาจาก Floydeon Ruch. 1953 : 121, และหลวงวิเชียรแพทยาคม. 2509 : 102)

จากคำกล่าวข้างต้นอาจสรุปว่า แรงจูงใจในการประกอบอาชีพของบุคคลก็คือ ค่านิยม ความสนใจ หรืออะไรอีกหลายอย่างที่บุคคลมีความต้องการและเลือกแล้วนั่นเอง ดังที่มิงานวิจัยหลายชิ้นได้ยืนยันว่าบุคคลต่างเพศกันจะมีค่านิยม ความสนใจในอาชีพ หรือเหตุผลในการเลือกอาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นแรงจูงใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกันดังนี้คือ

✓ สมมาตร พันธุมโพธิ (2529 : 120) ได้สำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,224 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 934 คน พบว่า เมื่อพิจารณาเหตุผลของความสนใจในอาชีพอันดับที่ 1 ปรากฏว่านักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพที่รายได้ดี มีค่าตอบแทนสูงมากที่สุด สำหรับนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เหตุผลว่าเป็นอาชีพที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพที่รายได้ดี มีค่าตอบแทนสูง และมีอิสระในการทำงาน

แวกแมน (Wagman. 1965 : 258 - 262) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและเพศต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ชั้นปีที่ 2 เพศชาย จำนวน 112 คน และเพศหญิง จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม Centers' Job Values and Desires และนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ Center and Singer and Stefflre พบว่า เพศหญิงจะสนใจอาชีพที่ได้ช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและสังคม โดยคำนึงถึงการเป็นแม่บ้านและโอกาสในการดูแลบุตรใน

ขณะที่เพศชายสนใจอาชีพที่ได้แสดงอำนาจ และได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมวล วิทยากร (2520 : 116 - 118) ที่ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 391 คน นักเรียนหญิง 140 คน พบว่า นักเรียนชายมีค่านิยมในด้านความมีอำนาจและการเป็นผู้นำมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงมีค่านิยมในอาชีพด้านบริการสังคมและการทำงานกับบุคคลด้านความปลอดภัยและด้านความมีระเบียบแบบแผนมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ จิตราธิ์ เนตรหิน (2513 : 66 - 67) พบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศกับการเลือกค่านิยมทางอาชีพ โดยนักเรียนชายมีค่านิยมทางด้านรายได้ และความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิง นักเรียนหญิงมีค่านิยมด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้าทางด้านการบริการสังคมสูงกว่านักเรียนชาย

งานวิจัยที่กล่าวถึงเพศกับการประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัวมีดังนี้ คือ

ประสิทธิ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (Pradit Charsombut and Pasuk Phongpaichit. 1988 : 44) ได้ศึกษาการประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ เบญจา จิรภัทรพิมล (2524 : 115) ได้ศึกษาความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพแพทย์ การช่าง และการสอนเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ และตามทัศนคติของนักศึกษานั้น อาชีพใดที่สังคมต้องการมักเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีรายได้ดีด้วย นอกจากนั้นตามความเหมาะสมระหว่างลักษณะอาชีพกับเพศ ปัจจัยทางครอบครัว และชั้นปีที่ศึกษา มีอิทธิพลต่อความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษาด้วย

จะเห็นได้ว่าเพศเป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพิจารณาให้การส่งเสริมสนับสนุนหรือพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบต่าง ๆ ในด้านแรงจูงใจในการประกอบอาชีพให้เป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมกับแต่ละเพศให้กับบุคคล ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดความสูญเสียเปล่าด้วยประการทั้งปวงในการลงทุนสนับสนุนส่งเสริมนั่นเอง

ตัวแปรอาชีพของผู้ปกครองที่มีต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือโอกาสทางการศึกษาและอาชีพของบุคคลนั้น ได้แก่ บิดา มารดา เพราะบิดามารดาย่อมเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตร และสนับสนุนให้การศึกษาแก่บุตรด้วย (นิภา วัฒนเวทิน. 2529 : 2) นอกจากนี้การศึกษาของ มอร์เซอร์ (นิภา วัฒนเวทิน. 2529 : 2 - 3 ; อ้างอิงมาจาก Moser. 1952) ยังพบว่าสถานภาพของ บิดามารดา การเป็นตัวแทนของบิดามารดา จะเป็นตัวการที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของบุตรเช่นกัน โดยที่รูปแบบของความสนใจในอาชีพของบุตรขึ้นอยู่กับอัตราและชนิดการลอกเลียนแบบของบิดา มารดา ดังเช่น งานวิจัยของ โครเกอร์ และลอทตี (สมาธร พันธุมโพธิ. 2529 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Kroger and Lottit. 1953) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และความสนใจในอาชีพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของบิดา และความสนใจในอาชีพของนักเรียน โดยที่นักเรียนส่วนใหญ่จะสนใจในอาชีพที่มี รายได้ และสถานภาพทางสังคมสูงกว่าระดับอาชีพของบิดา สำหรับ เปรื่อง จินดา (2519 : 100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการ เรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ จำนวน 506 คน พบว่า อาชีพของผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีเหตุผลและแรงจูงใจในการเลือกอาชีพเพราะความจำเป็นที่ไม่สามารถศึกษาต่อ แตกต่างกัน

เบลคเบอร์น (สมาธร พันธุมโพธิ. 2529 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Blackburn. 1975) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังและความปรารถนาใน การศึกษาและอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้าย จำนวน 428 คน พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพอยู่ในระดับสูงจะมีความคาดหวังและความปรารถนาในอาชีพที่สูงกว่า นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ คอลลาโซ (สมาธร พันธุมโพธิ. 2529 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Collazo. 1967) ได้ศึกษาโครงการด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชาวเปอร์โตริกัน จำนวน 515 คน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองที่

บิดามารดามีอาชีพระดับวิชาชีพ หรือรับราชการจะสนใจวิชาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพชั้นสูง และนักเรียนในชนบทหรือบิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรมจะสนใจอาชีพที่ต้องใช้ทักษะมากกว่า

สำหรับ มาร์ศรี กองเกตุ (2524 : 52 - 54) ได้ศึกษาผลของอาชีพของบิดามารดาที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 14 ปี ถึง 18 ปี เพศชาย 136 คน หญิง 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของ จอห์น แอล ฮอลแลนด์ พบว่า อาชีพของบิดามารดาไม่มีผลกระทบต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน ไม่ว่าบิดามารดาของนักเรียนจะมีอาชีพประเภทใดก็ตามนักเรียนจะให้ความสนใจในงานวิทยาศาสตร์ และเทคนิคมากที่สุด ส่วนอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย ซึ่งเป็นอาชีพที่บิดามารดาของนักเรียนประกอบมากเป็นอันดับสองนั้น นักเรียนจะให้ความสนใจงานอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขายน้อยที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่าอาชีพของบิดามารดามีส่วนผลักดันเร่งเร้าให้เกิดความชอบความสนใจเพื่อเข้าไปสู่การประกอบอาชีพของบุตรได้ ทั้งนี้เนื่องจากบิดามารดาเป็นผู้ใกล้ชิดกับบุตรมากที่สุด ดังนั้นลักษณะและประเภทอาชีพที่บิดามารดาประกอบอยู่รวมทั้ง ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการประกอบอาชีพของบิดามารดาย่อมมีผลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพในอนาคตของบุคคลด้วย

ตัวแปรรายได้ของผู้ปกครองที่มีต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

รายได้ของบิดามารดาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรเลือกอนาคตของตนเองเช่นไร เช่น จะตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือออกไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้กับตนเองและครอบครัว เป็นต้น

จากการศึกษาของคุก (Cook. 1967 : 709) ที่ได้ศึกษาตัวประกอบที่เชื่อมโยงกับการเลือกอาชีพของวัยรุ่นชาย จำนวน 384 คน จากโรงเรียน Jellerson Country รัฐ Wisconsin พบว่า ความสนใจในอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับความปรารถนาในอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วน แบลคเบอร์น (ษมาธร พันธุ์โพธิ์. 2529 : 30 ; อ้างอิงมา

จาก Blackburn. 1975) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ปีสุดท้ายในรัฐ Texas จำนวน 428 คน พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงจะมีความ
ปรารถนาทางอาชีพอยู่ในระดับสูงอีกด้วย

นอกจากนี้ นิภา วัฒนเวทิน (2529 : 99) และอนงค์ สกฤต (2529 : 75)
ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อจำแนก
ตามระดับการศึกษาของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา รวมทั้งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน ปรากฏว่านักเรียนต่างให้ความสนใจในอาชีพหมวดวิชาชีพ วิชาการมากที่สุด สำหรับ
อัญชลี บุญผาพิบูลย์ (2522 : 56) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและสถานะทาง
เศรษฐกิจและสังคม สติปัญญาและความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน
266 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน พบว่า นักเรียนที่มี
ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงสนใจในอาชีพงานบริการสังคมมากที่สุด รองลงมาได้แก่
งานนอกสำนักงานและงานวิทยาศาสตร์ตามลำดับ และนักเรียนที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจและ
สังคมปานกลาง สนใจอาชีพงานนอกสำนักงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ งานวิทยาศาสตร์ งาน
ศิลปะ ส่วนนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำสนใจในอาชีพด้านวิทยาศาสตร์มากที่สุด
รองลงมาได้แก่ งานนอกสำนักงานและงานดนตรี

สรุปได้ว่า รายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาอันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง
ต่อการยอมรับของบุคคลนั้นมีส่วนทำให้บุคคลเกิดความมุ่งหวังเป็นแรงผลักดันตัวเองให้ไปสู่การ
ประกอบอาชีพในลักษณะและประเภทที่แตกต่างกัน ดังที่ปรากฏในงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศตาม
ตัวแปรที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาว่านักเรียนระหว่าง
กลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ
อิสระแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยมาก่อน ผลจากการ
ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อสถานศึกษาทั่วไปที่จะดำเนินการตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับ
การส่งเสริมในการประกอบอาชีพของนักเรียน อันเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานแนะแนวใน

สถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งเร่งรัดพัฒนาการศึกษาให้มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะในด้านการมีงานทำ โดยประสงค์ให้เยาวชน (เยาวชนในที่นี้ หมายถึง บุคคลมีอายุตั้งแต่ 15 - 25 ปี) มีความสามารถและความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพโดยเฉพาะอาชีพอิสระ เนื่องจากโรงเรียนปากเกร็ดเป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในนโยบายนี้จึงได้ริเริ่มโครงการ "ปฏิบัติงานอาชีพโรงเรียนปากเกร็ด" ขึ้น ด้วยการจัดแผนการเรียนสายวิชาชีพเพิ่มขึ้นโดยการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524 โดยมุ่งให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ มุ่งให้นักเรียนมีคุณสมบัติในการรักงาน รักการทำงาน ฝึกทักษะในการประกอบภาระงาน และอาชีพให้มีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ เลือกอาชีพให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เมื่อนักเรียนจบหลักสูตรนี้แล้วจะมีความรู้ความชำนาญเพียงพอที่จะไปประกอบอาชีพอิสระได้ จากการริเริ่มโครงการดังกล่าวนี้ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นต้นมา จนกระทั่งปีการศึกษา 2526 ผู้อำนวยการโรงเรียน คือ นายกว้าง รอบคอบ จึงได้รับคัดเลือกเป็นผู้บริหารดีเด่น จากนั้นโรงเรียนปากเกร็ดจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตัวอย่างที่จัดการศึกษาได้สมบูรณ์แบบและครบวงจรที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อทุกคน มีแผนการเรียนที่เปิดกว้างสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกัน

จากการประสบผลสำเร็จในนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียนดังกล่าว ในปีการศึกษา 2530 โรงเรียนจึงได้รับคัดเลือกให้ดำเนินการตามโครงการพัฒนาบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการได้คัดเลือกโรงเรียนจากผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหารมาแล้ว โดยมีความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้โครงการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จได้ แต่โดยแท้จริงแล้วการฝึกปฏิบัติงานอาชีพให้กับนักเรียนนั้นโรงเรียนปากเกร็ดได้กระทำมานานแล้วในกลุ่มนักเรียน แผนการเรียนสายอาชีพอันเป็นนโยบายหลักข้อหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อประกอบอาชีพอิสระนั้นจึงเป็น

โอกาสอันดีที่โรงเรียนสามารถดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงานในโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนให้กับนักเรียนได้อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นระบบมีขั้นตอนอันจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนนั้น โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง ฉะนั้น จึงมีกลุ่มนักเรียนสองกลุ่มคือ กลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ ในกรณีกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเสนอโครงการและแผนการปฏิบัติงานอาชีพอิสระที่ตนเองสนใจปฏิบัติต่อคณะกรรมการเพื่ออนุมัติโครงการ โดยมีที่ปรึกษาโครงการคอยให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด โครงการที่นักเรียนเสนอไปแล้วและได้รับการอนุมัติปฏิบัติไปแล้วมีดังนี้คือ

1. โครงการเดินสายไฟฟ้าในอาคาร
2. โครงการผลิตและจำหน่ายของที่ระลึกและของตกแต่งบ้านด้วยเครื่องปั้นดินเผา
3. โครงการสาวแนะนำและจำหน่ายเครื่องสำอางค์
4. โครงการจำหน่ายอาหารทั่วไป
5. โครงการเลี้ยงไก่เนื้อ
6. โครงการช่างเหล็กคัต
7. โครงการเลี้ยงปลาตุ๊ก

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าว จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้คือ

/ สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

3. นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

4. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

✓ วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 464 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำนวน 121 คน และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำนวน (343 คน)

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำนวน 121 คน เป็นเพศชาย 58 คน เพศหญิง 63 คน และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ซึ่งเลือกมาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 121 คน เป็นเพศชาย 58 คน เพศหญิง 63 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

กลุ่ม	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
๕๖ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ	58	63	121
นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ	58	63	121
รวม	116	126	242

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

1. การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร บทความ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงูใจ และแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ โดยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์แรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 2530 : 11) รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระจากเอกสารต่าง ๆ แล้วนำมาประมวลสร้างเป็นนิยามพฤติกรรมของแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ

1.2 วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้มีแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระจากทฤษฎีและเอกสารในข้อ 1.1 เพื่อหาลักษณะเฉพาะ (Defining Attributes)

1.3 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของพฤติกรรมในข้อ 1.2 รวมทั้งศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงงูใจของ ลัดดา สุวรรณรัตน์ (2512) สมพงษ์ มั่นระวัง (2513) โสคติผล มีทรัพย์ (2514) สนั่น ประจงจิตร (2515) สมนึก ปัทมานุสรณ์ (2518) สมพงษ์ อาภาพันธ์ (2519) และประมวล วิทยากร (2520) เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมพฤติกรรมของแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีทั้งแรงงูใจภายในและแรงงูใจภายนอก มีดังนี้คือ รัก ชอบ พอใจที่จะทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมานะพยายาม กล้าเสี่ยง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น ต้องการประสบความสำเร็จ มีความเป็นผู้นำ มีความอดทน มีความคุ้นเคยกับอาชีพนี้มาก่อนหรือสืบทอดจากบิดามารดา มองเห็นช่องทางความก้าวหน้า สภาพพื้นที่ทำเลเหมาะสม รายได้ดี มีความมั่นคง มีคนทำน้อย เห็นคนอื่นทำไม่ได้มาตรฐาน

1.4 สร้างข้อคำถาม (Items) โดยอาศัยความรู้จาก 1.1, 1.2 และ 1.3 ข้อความในแบบสอบถามจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น รวมทั้งลักษณะนิสัยที่ผู้ตอบมักกระทำเป็นนิจ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิด 5 ตัวเลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งจะมีข้อความด้านนิมาน (Positive) และด้านลบ (Negative)

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 54 ข้อ มาตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้วิธีการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตัดสินว่าเป็นข้อคำถามที่วัดได้ตรงตามคุณลักษณะต่าง ๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะและพฤติกรรมของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีพุดผาก กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ในการทดลองครั้งนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์ข้อบกพร่องที่พบในแบบสอบถามโดยเขียนข้อวิจารณ์ลงไปในแบบสอบถามนั้น

2.3 ปรับปรุงแบบสอบถาม สิ่งที่ปรับปรุงคือสำนวน ภาษาในคำชี้แจงและข้อความคำถามต่าง ๆ

2.4 นำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 โดยให้นักเรียนกลุ่มเดิมที่ทดลองใช้ครั้งที่ 1 โดยทิ้งช่วงเวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ แล้วนำมาปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้าย

2.5 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 54 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสวนกุหลาบ นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบค่าที

(t - test) คัดไว้เฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 33 ข้อ

2.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามข้อ 2.5 จำนวน 33 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 33 ข้อ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น .86

3. ลักษณะแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ เป็นแบบสอบถามชนิด 5 ตัวเลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ตามแบบของลิเคิร์ต การตรวจให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแบบกำหนดคนกำหนด ลักษณะของข้อความมีทั้งด้านนิมิต (Positive) และด้านนิเสธ (Negative)

ข้อความทางด้านนิมิต จะให้คะแนนดังนี้

ตอบในช่องมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ตอบในช่องมาก	ให้	4	คะแนน
ตอบในช่องปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ตอบในช่องน้อย	ให้	2	คะแนน
ตอบในช่องน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางด้านนิเสธ จะให้คะแนนดังนี้

ตอบในช่องมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
ตอบในช่องมาก	ให้	2	คะแนน
ตอบในช่องปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ตอบในช่องน้อย	ให้	4	คะแนน
ตอบในช่องน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

ฉะนั้น ผู้ที่ได้คะแนนรวมจากแบบสอบถามฉบับนี้มาก แสดงว่า เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมจากแบบสอบถามฉบับนี้น้อย แสดงว่า มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระต่ำ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นดังนี้

แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความใน

ช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

1. ขณะนี้ข้าพเจ้า ☐ เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน
☐ ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน
2. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง
3. ข้าพเจ้าอาศัยอยู่กับ ☐ บิดามารดา
☐ บิดา
☐ มารดา
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ผู้ที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ด้วยประกอบอาชีพ ☐ รับราชการ (ในหน่วยงานของรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ)
☐ ค้าขาย (รวมทั้งธุรกิจต่าง ๆ ด้วย)
☐ เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำกิจกรรมในฟาร์ม)
☐ รับจ้าง (รับจ้างตามห้างร้าน บริษัท โรงงาน อุตสาหกรรม ฯลฯ ของเอกชนโดยทั่วไป)
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ผู้ที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ด้วยมีรายได้เดือนละประมาณ.....บาท

(ถ้าอาศัยอยู่กับบิดามารดาให้รวมรายได้ของบิดามารดา)

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง 1. กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ให้นักเรียนฟังพร้อมกัน

การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบกิจการด้วย
การหารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง อาชีพเหล่านี้อาจเป็นอาชีพที่
ได้รับถ่ายทอดมาจากบิดา มารดา หรือนักเรียนริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เช่น การตั้งแผงขาย
หนังสือ ทำเบเกอรี่ขาย ประติษฐ์ของชำร่วยขาย หรือประติษฐ์คิดค้นงานต่าง ๆ ออกจำหน่าย
เป็นต้น

แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง สิ่งที่สำคัญ
กระตุ้น หรือเร้าความรู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการประกอบกิจการ หรือ
หารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเอง
คาดหวังเอาไว้

การที่นักเรียนจะสมัครใจในเลือกประกอบอาชีพเหล่านี้ นักเรียน
แต่ละคนย่อมมีเหตุผลหรือแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระนั้น ๆ แตกต่างกัน

2. เมื่อนักเรียนฟังครูอ่านจบแล้ว ให้นักเรียนพิจารณาข้อความ
ต่อไปนี้ว่าตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก-น้อย เพียงใด โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องนั้น ๆ (โปรดพิจารณาให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนให้มากที่สุด เพราะไม่มีการ
ตัดสินว่าถูกหรือผิด)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยตนเอง โดยได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนเป็นอย่างดี ก่อนให้นักเรียนตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้ และวิธีการตอบแบบสอบถามจนเป็นที่เข้าใจและให้เวลานักเรียนตอบแบบสอบถามประมาณ 40 นาที สังเกตได้ว่านักเรียนสนใจตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี มีนักเรียนตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 242 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบคัดเลือกรูปแบบสอบถามทั้งหมด คัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออกได้ฉบับที่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ จำนวน 238 ฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม SPSS^X (Statistical Package for the Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

- 1.1 การหาค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคน

1.2 การหาค่าความแปรปรวน (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2528 : 63)

$$s^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคน

2. ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การวิเคราะห์ข้อทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (วิเชียร เกตุสิงห์.

2523 : 145)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	s_H^2, s_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	n	แทน	จำนวนคน 25% ของทั้งหมด

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	$\mathcal{L}$	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	S_i^2	แทน	ค่าผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. ทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความแปรปรวนตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยใช้ Analysis of Variance

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. ม.ป.ป. : 108 - 112)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน ANOVA
	MS_B	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของกำลังสองระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของกำลังสองภายในกลุ่ม

ถ้าผลการทดสอบพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแล้ว จึงมาทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ โดยใช้สูตรของ Studentized q-statistic แบบ Newman Keuls Method (อุบลรัตน์ โพธิโกสุม. 2523 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Winer. 1962 : 72 - 102)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ เพื่อแทนความหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล
ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution

✓ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นดังนี้

1. ตอนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1

2. ตอนที่สอง วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ

อิสระ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการกับ
ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ผู้ปกครอง เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ผู้ปกครอง เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

2.4 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ผู้ปกครอง เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่หนึ่ง ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยแสดงค่าความถี่ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นด้านเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองตามลำดับตารางต่อไปนี้

ก. เพศ

ตาราง 1 ความถี่และร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำแนกตามเพศ

เพศ	นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ		นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ชาย	56	49.10	58	50.90	114	49.90
หญิง	62	50.00	62	50.00	124	52.10
รวม	118	49.58	120	50.42	238	100.00

จากตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 238 คน มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ 118 คน คิดเป็นร้อยละ 49.58 และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ 120 คน คิดเป็นร้อยละ 50.42 เมื่อพิจารณาทางด้านเพศ จะเห็นว่าเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเพศหญิงร้อยละ 52.10 และเพศชาย ร้อยละ 49.90 ตามลำดับ

ข. อาชีพผู้ปกครอง

ตาราง 2 ความถี่และร้อยละของจำนวนนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

อาชีพ ผู้ปกครอง	กลุ่มเข้าร่วมโครงการ		กลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการ		รวม ทั้งหมด	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รับราชการ	21	17.80	39	32.50	60	25.21
ค้าขาย	30	25.42	27	22.50	57	23.95
รับจ้าง	41	34.75	31	25.83	72	30.25
เกษตรกร	13	11.02	6	5.00	19	7.98
อื่น ๆ	13	11.02	17	14.17	30	12.61
รวม	118	100.00	120	100.00	238	100.00

จากตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งหมด 238 คน นั้นมีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ ร้อยละ 25.21 ค้าขายร้อยละ 23.95 อาชีพอื่น ๆ 12.61 และมีผู้ปกครองจำนวนน้อยที่สุดที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 7.98

จากกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามกลุ่มเข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จะเห็นว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.75 รองลงมาคือ ค้าขาย ร้อยละ 25.42 รับราชการ ร้อยละ 17.80 เกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.02 สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้

เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด คือร้อยละ 32.50 รองลงมาคือ รับจ้าง ร้อยละ 25.83 ค้าขาย ร้อยละ 22.50 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 14.17 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุด ร้อยละ 5.00

ค. รายได้ผู้ปกครอง

ตาราง 3 ความถี่และร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำแนกตามรายได้ผู้ปกครอง

รายได้	กลุ่มเข้าร่วมโครงการ		กลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการ		รวม ทั้งหมด	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มาก (8,701 - 12,000 บาทขึ้นไป)	27	22.88	40	33.33	67	28.20
ปานกลาง 5,401 - 8,700 บาท/เดือน)	34	28.81	34	28.33	68	28.60
น้อย (2,100 - 5,400 บาท/เดือน)	57	48.31	46	38.33	103	43.30
รวม	118	100.00	120	100.00	238	100.00

จากตาราง 3 จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งหมด 238 คน มีผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย คือระหว่าง 2,100 - 5,400 บาทต่อเดือน จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมา คือผู้ปกครองที่มีรายได้ปานกลาง ระหว่าง 5,401 - 8,700 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.60 และผู้ปกครองที่มีรายได้มาก ระหว่าง 8,701 - 12,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนน้อยที่สุด คือคิดเป็นร้อยละ 28.20

จากกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามกลุ่มเข้าร่วมโครงการกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการ อาชีพอิสระ พบว่า กลุ่มเข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีผู้ปกครองมีรายได้ไม่น้อยจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.31 รองลงมาคือ มีรายได้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.81 และผู้ปกครองที่มีรายได้มากจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 22.88 สำหรับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ นั้น พบว่า มีผู้ปกครองที่มีรายได้ไม่น้อยจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.33 รองลงมาคือรายได้มาก คิดเป็นร้อยละ 33.33 และผู้ปกครองที่มีรายได้ปานกลางจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 28.33

ตอนที่สอง

2.1 วิเคราะห์คะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

เพื่อจะศึกษาว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จะมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระต่างกันหรือไม่ และถ้าแตกต่างกัน ความแตกต่างนั้นจะมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการนำคะแนนเฉลี่ยและการกระจายของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระมาเปรียบเทียบกัน ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระเมื่อพิจารณากลุ่มที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มเข้าร่วมโครงการ	118	120.44	12.146	0.70
กลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการ	120	121.58	12.984	

$$t(.05) = 1.960$$

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการ อาชีพอิสระมีคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามเป็น 120.44 และ 121.58 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระสูงกว่าเล็กน้อย การกระจายของคะแนนของกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโครงการเล็กน้อย เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบค่า t ผลปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

2.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

เพื่อจะศึกษาว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันหรือไม่ และถ้าแตกต่างกัน ความแตกต่างนั้นจะมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการนำคะแนนเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระมาเปรียบเทียบกันในด้านตัวแปรเพศ ตัวแปรด้านอาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง ผลปรากฏดังตาราง 5, 6 และ 8

ตาราง 5 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณาตัวแปรเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	SD.	t
ชาย	56	122.4464	10.373	1.74
หญิง	62	118.6290	13.375	

$$t (.05) = 1.980$$

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระทั้งเพศชายและเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามเป็น 122.45 และ 118.63 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยของเพศชายสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย การกระจายของคะแนนของเพศหญิงสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่า t ผลปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศต่างกันจะมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน .

ตาราง 6 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณาอาชีพของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มอาชีพ	1495.5804	4	373.8951	2.6803*
ภายในกลุ่มอาชีพ	15763.5043	113	139.50	
รวม	17259.0847	117	513.3951	

$$F_{.05}(4, 113) = 2.46$$

จากตาราง 6 ผลการทดสอบนัยสำคัญของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 หรือเชื่อมั่นได้ 95% นั่นคือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจะมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันจริง ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจะมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน และเพื่อทดสอบความแตกต่างกันของ

แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันเป็นรายคู่
ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วย Newman Keuls Method ปรากฏผลเปรียบเทียบดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
ที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพผู้ปกครอง		อื่น ๆ	เกษตร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง
	$\bar{X}$	110.6923	119.2308	121.3333	122.0952	122.4146
อื่น ๆ	110.6923	-	8.5375*	10.641*	11.4029*	11.722*
เกษตร	119.2308		-	2.1025	2.8644	3.1838
ค้าขาย	121.3333			-	0.7619	1.0813
รับราชการ	122.0952				-	0.3194
รับจ้าง	122.4146					-
		r=2	r=3	r=4	r=5	
q.95 (r, 120)		2.80	3.36	2.69	3.92	
q.95 (r, 120) $\sqrt{MS_{error}/n}$		7.966	9.5592	10.4981	11.1524	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผู้ปกครอง
ประกอบอาชีพอื่น ๆ มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนที่มีผู้ปกครอง
ประกอบอาชีพเกษตร ค้าขาย รับราชการ และอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มรายได้	538.60	2	269.30	1.85
ภายในกลุ่มรายได้	16720.49	115	145.40	
รวม	17259.08	117	414.70	

$$F_{.05} (2, 115) = 3.09$$

จากตาราง 8 ผลการทดสอบนัยสำคัญของแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกัน พบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยที่ว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีรายได้แตกต่างกัน มีแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

2.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ผู้ปกครอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

เพื่อจะศึกษาว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองแตกต่างกัน จะมีแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันหรือไม่ และถ้าแตกต่างกันความแตกต่างจะมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการนำคะแนนเฉลี่ยของคะแนนแรงงูใจในการประกอบอาชีพมาเปรียบเทียบกับในด้านตัวแปรเพศ ตัวแปรอาชีพ และรายได้ผู้ปกครอง ผลปรากฏดังตาราง 9, 10 และ 11

ตาราง 9 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเมื่อพิจารณาตัวแปรเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	SD	t
ชาย	58	120.7759	14.901	0.64
หญิง	62	122.3226	10.965	

$$t(.05) = 1.980$$

จากตาราง 9 พบว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระทั้งเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามเป็น 120.78 และ 122.32 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยของเพศหญิงสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่า t ผลปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณาอาชีพผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มอาชีพ	236.29	4	59.07	0.34
ภายในกลุ่มอาชีพ	19825.04	115	172.39	
รวม	20061.38	119	231.46	

$$F.05 (4, 115) = 2.46$$

จากตาราง 10 ผลการทดสอบนัยสำคัญของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มรายได้	616.07	2	308.03	1.853
ภายในกลุ่มรายได้	19445.26	117	116.20	
รวม	20061.33	119	474.23	

$$F_{.05} (2, 117) = 3.09$$

จากตาราง 11 ผลการทดสอบนัยสำคัญของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่าง พบว่า มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยที่ว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่างกันมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

2.4 - วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศอาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.

เพื่อศึกษาว่านักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ อาชีพอิสระ ที่มีเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการ ประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันหรือไม่ และถ้าแตกต่างกัน ความแตกต่างจะมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่โดยการเปรียบเทียบกัน และใช้การทดสอบค่า F ทดสอบตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ผลปรากฏดังตาราง 12, 13 และ 14

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณา ระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับตัวแปรด้านเพศ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	75.24	1	75.24	0.48
ระหว่างเพศ	73.28	1	73.28	0.47
ปฏิสัมพันธ์	427.19	1	427.19	2.72
ความคลาดเคลื่อนภายในกลุ่ม	36819.94	234	157.35	
รวม	37396.96	237	157.79	

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมี แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิงก็มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้ง ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณา
ระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับอาชีพของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	73.88	1	73.88	0.47
ระหว่างอาชีพ	326.03	4	81.51	0.52
ปฏิสัมพันธ์	1405.84	4	351.46	2.252
ความคลาดเคลื่อนภายในกลุ่ม	35588.55	228	156.09	
รวม	37396.96	237	157.79	

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกันก็มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครอง และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ เมื่อพิจารณา
ระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับรายได้ของผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	106.73	1	106.73	0.69
ระหว่างรายได้	681.41	2	340.71	2.19
ปฏิสัมพันธ์	473.25	2	236.63	1.52
ความคลาดเคลื่อนภายในกลุ่ม	36165.75	232	155.89	
รวม	37396.96	237	157.79	

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่างกันก็มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ประกอบการและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง
4. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระหว่างกลุ่มเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 464 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จำนวน 121 คน เพศชาย 58 คน เพศหญิง 63 คน และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ซึ่งเลือกมาโดย

วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 121 คน เป็นเพศชาย 58 คน เพศหญิง 63 คน รวมจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 242 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ 1 ฉบับ จำนวน 33 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่หาคุณภาพแล้วไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ
2. คัดเลือกแบบสอบถามที่นักเรียนเขียนตอบครบถ้วนมาให้คะแนน
3. นำแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลมาหาค่าเฉลี่ยแล้วคำนวณเป็นค่าร้อยละ
4. จัดแยกแบบสอบถามตามตัวแปรดังนี้คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง
5. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม SPSS^X (Statistical Package for the Social Science) นำเสนอเป็นสองตอนดังนี้

5.1 วิเคราะห์ผลการวิจัยแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยค่าร้อยละ

5.2 ทดสอบสมมติฐานข้อที่หนึ่ง สอง และสาม ด้วย t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-way ANOVA

5.3 ทดสอบสมมติฐานข้อที่สี่ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ Two-way

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

.. ผลของการวิจัยสรุปได้สองตอนดังนี้

ตอนที่หนึ่ง

1. นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิงร้อยละ 52.1 เพศชายร้อยละ 49.9
 2. นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คือร้อยละ 30.25 รองลงมาคือรับราชการ ร้อยละ 25.21 ค้าขายร้อยละ 23.95 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 12.61 อาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 7.98
- เพื่อพิจารณาแต่ละกลุ่ม (ตาราง 2) จะเห็นว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คือร้อยละ 34.75 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ร้อยละ 25.42 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 17.80 เกษตรกรรมและอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.02

สำหรับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ พบว่า มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด ร้อยละ 32.50 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ร้อยละ 25.83 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 22.50 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 14.17 และอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุด ร้อยละ 5.00

3. นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ มีผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย (ระหว่าง 2,100 - 5,400 บาทต่อเดือน) จำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 43.30 รองลงมาคือรายได้ปานกลาง (ระหว่าง 5,401 - 8,700 บาทต่อเดือน) ร้อยละ 28.60 ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ปกครองที่มีรายได้มาก (ตั้งแต่ 8,700 - 12,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป) ร้อยละ 28.20

เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่ม (ตาราง 3) จะเห็นว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีผู้ปกครองที่มีรายได้จำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 48.31 รองลงมาคือปานกลาง ร้อยละ 28.81 และมีผู้ปกครองที่มีรายได้มากจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 22.88

สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมีผู้ปกครองมีรายได้น้อยจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 38.33 รองลงมาคือมีรายได้มาก ร้อยละ 33.33 และผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 28.33

ตอนที่สอง

1. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระระหว่างเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระเพศชาย และเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
8. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระทั้งเพศชายและเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
9. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นลำดับตามสมมติฐานการวิจัยดังนี้
คือ

1. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระคล้ายคลึงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ ในการดำเนินงานตามโครงการ โรงเรียนมีเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการดังนี้คือ 1) นักเรียนสนใจและสมัครใจเข้าร่วมโครงการเอง 2) นักเรียนสนใจที่จะประกอบอาชีพระหว่างเรียน 3) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ (กรมวิชาการ. 2530 : 2) แต่จากเอกสารการสรุปผลการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเพื่อการประกอบอาชีพอิสระระหว่างปี 2532 ของโรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี ชี้ให้เห็นปัญหาของการดำเนินงานตามโครงการเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ในโครงการว่า นักเรียนในโครงการที่ประสบผลสำเร็จเป็นนักเรียนที่มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติงานและมีใจชอบ ส่วนนักเรียนที่เข้าไปเรียนเพราะไม่ทราบว่าตนเองจะเรียนอะไรดี จะขาดความสนใจ และไม่ประสบผลสำเร็จ (กรมวิชาการ. 2532 : 49) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของโรงเรียนวินิตศึกษา จังหวัดลพบุรี ที่พบว่านักเรียนที่เข้าโครงการส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาสามัญอ่อน ไม่แน่ใจว่าจะเรียนแผนการเรียนอะไรดี (กรมวิชาการ. 2531 : 35)

นอกจากนี้ นายโกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมวิชาการยังกล่าวในการสัมมนาการจัด
โครงการปฏิบัติงานอาชีพเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ครั้งที่ 2/2531 ที่โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จังหวัด
เชียงใหม่ว่า โครงการประกอบอาชีพอิสระของไทยในปัจจุบันต้องชักชวนเชื้อเชิญนักเรียนมาเข้า
โครงการ โดยนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มีความสนใจเป็นพื้นฐาน ความจริงโรงเรียนน่าจะมีโอกาสเลือก
นักเรียนมากกว่านี้ โดยอาจต้องจัดการสอบ หรือการคัดเลือกแบบเข้มข้น (กรมวิชาการ. 2531
: 26) แสดงให้เห็นว่าแม้โรงเรียนจะกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนที่จะเข้าโครงการแล้ว
แต่ในทางปฏิบัติจริงโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดหรือความจำเป็นบางประการไม่สามารถดำเนินงานให้
เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้ได้ จึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความพร้อมของโรงเรียนเพื่อหา
ทิศทางในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมที่สุดที่โรงเรียนสามารถกระทำได้

ในด้านตัวนักเรียนเองพบปัญหาอุปสรรคเช่นกัน ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจสายวิชาการ
มากกว่าสายวิชาชีพ (กรมวิชาการ. 2532 : 22) และความจริงอีกประการหนึ่งก็คือ นักเรียน
ต้องการเพียงฝึกปฏิบัติและมีรายได้ระหว่างเรียนเท่านั้น ไม่ต้องการจะมีอาชีพนั้นอย่างแท้จริงใน
ขณะนี้ เพราะต้องการศึกษาต่อมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อนักเรียนเรียนถึงชั้น ม.6
กิจกรรมต่าง ๆ จะได้รับความสนใจน้อยลง เนื่องจากนักเรียนต้องเตรียมตัวในด้านวิชาการให้มาก
เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการศึกษาสูงต่อไป (กรมวิชาการ. 2532 : 33) จากเหตุผลดังที่กล่าว
มาอาจสรุปได้ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระมิได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระบนพื้นฐาน
ของความสนใจ และมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระอย่างแท้จริงทุกคน เพราะบางส่วนไม่
ทราบจะเรียนอะไรดี และบางส่วนประสงค์จะหารายได้ระหว่างเรียนโดยไม่คิดจะประกอบอาชีพ
อิสระในอนาคต สิ่งเหล่านี้อาจมีผลทำให้แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนทั้งกลุ่ม
เข้าร่วมโครงการกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระไม่มีความแตกต่างกันดังที่ปรากฏในผล
การวิจัย

2. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ
เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ-อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

พิจารณาทางด้านเพศ

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ โค้วตระกูล (2528 : 50) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดลำปาง พบว่าองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพไม่ขึ้นอยู่กับเพศ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผกา บุญเรือง (2520 : 63) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ ภูษิตาภะทางอาชีพ และการควบคุมภายในภายนอก ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน พบว่า เพศชาย และเพศหญิงมีการตัดสินใจเลือกอาชีพ ภูษิตาภะทางอาชีพ และการควบคุมภายในภายนอกไม่แตกต่างกัน ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากระบบการศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสมัครใจของตนเอง โดยเน้นที่ความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียนที่สอดคล้องกับแผนการเรียนในโรงเรียนมากกว่าการคำนึงถึงความเหมาะสมทางเพศ เพราะในสังคมปัจจุบันมีความเสมอภาคทางเพศมากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา ด้านการเมือง ด้านการประกอบอาชีพ ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระทั้งเพศชายและเพศหญิงอาจเลือกกิจกรรมที่ตนถนัด สนใจ หรือมีแรงจูงใจบางอย่างต่อกิจกรรมอาชีพอิสระนั้น ๆ คล้ายคลึงกัน จึงไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างเพศชายกับเพศหญิงของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ดังที่ปรากฏในผลการวิจัย

พิจารณาทางด้านอาชีพผู้ปกครอง

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน นั่นคือนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับราชการ ค้าขาย และรับจ้าง มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างจากนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งจากข้อมูลที่พบอาชีพอื่น ๆ โดยส่วนใหญ่

คือ เป็นแม่บ้าน พ่อบ้าน และทำธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ จากผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ช่อทิพย์ ราชศรีเกรียงไกร (2523 : 85) ที่ได้ศึกษาความ มุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร พบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความ มุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร กล่าวคือ บิดาที่มีอาชีพวิชาชีพและอาชีพที่ เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรชายและบุตรหญิงจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่านั้นขึ้นไป และมุ่งหวังให้มีอาชีพวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้วยในขณะที่บิดาที่มีอาชีพค้าขาย ให้ บริการ กรรมกร รับจ้าง ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรหลานจบการศึกษาระดับ อาชีวศึกษา และมุ่งหวังให้บุตรมีอาชีพรับราชการ และทำงานในสำนักงาน นอกจากนี้ ลัดดาวัลย์ โค้วตระกูล (2528 : 49) ยังพบสาเหตุของการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดลำปางว่า นักเรียนได้รับอิทธิพลจาก บุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของครอบครัว เช่น ระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง ทัศนคติและความคาดหวังด้านอาชีพ ฯลฯ เป็นสาเหตุสำคัญต่อการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของกรมวิชาการ เรื่องการพัฒนาศึกษาวิชาอาชีพในระบบ โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยสอบถามความคาดหวังและความคิดเห็นทั่วไปของผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพ ผู้ที่ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้เรียนต่อ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ผู้ปกครองของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้เรียนต่อ ผลปรากฏว่าทั้งผู้ปกครองและ นักเรียนต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่ง ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ มีความคาดหวังที่จะให้เด็กใน ปกครองเลือกอาชีพรับราชการในอัตราค่อนข้างสูง และนักเรียนเองก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน ส่วนผู้ปกครองของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร รับจ้าง และค้าขาย คาดหวังให้เด็กในปกครองประกอบอาชีพทำการเกษตร และค้าขายซึ่งเป็น อาชีพเดียวกันกับที่ตนทำอยู่ และสอดคล้องกับความตั้งใจของเด็กเช่นเดียวกัน (กรมวิชาการ. 2531 : 15)

สรุปได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนหรือเลือกอาชีพในอนาคตของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองแต่ละกลุ่มแต่ละอาชีพโดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะผลักดันสนับสนุน หรือคัดค้าน แสดงทัศนคติค่านิยมของตนเองให้กับบุตรหลานทั้งในด้านบวกหรือด้านลบ ต่ออาชีพที่บุตรหลานเลือกอยู่เสมอ จึงส่งผลถึงแรงจูงใจที่นักเรียนพึงมีต่ออาชีพนั้น ๆ ด้วย จากเหตุผลดังกล่าวการที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจึงมีผลทำให้แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระแตกต่างกันดังผลการค้นคว้าที่พบ ✓

พิจารณาด้านรายได้ของผู้ปกครอง

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน แสดงว่ารายได้ของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่เข้าโครงการอาชีพอิสระ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลัดดาวัลย์ โค้วตระกูล (2528 : 51) ที่พบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกแผนการเรียนวิชาชีพไม่ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ นักเรียนที่มาจากบิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน เลือกแผนการเรียนวิชาชีพคล้ายคลึงกัน นอกจากนั้นจากการศึกษาของ พิมพ์ พร้อมถกล (2522 : 67) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพโดยใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของฮอลแลนด์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 565 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน สนใจในอาชีพไม่แตกต่างกัน แต่การวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ กฤษณา วงษาสันต์ (2524 : 30) ที่พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียน และผลการวิจัยของ มารศรี กองเกตุ (2524 : 56) ได้ค้นพบว่ารายได้ของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท จะให้ความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับงานในสำนักงานและเสมียน งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ 1,001 - 1,500 บาท ให้ความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับสำนักงานและเสมียน

มากที่สุด นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ 1,501 - 6,001 บาทขึ้นไปให้ความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด

ผู้กล่าวโดยสรุปว่า รายได้ที่แตกต่างกันของผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระไม่มีผลทำให้แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากจะมีงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีสถานที่ฝึกงานหรือฝึกปฏิบัติภายในโรงเรียน รวมทั้งการเสนอแนวทางเพื่อให้ นักเรียนรู้จักแหล่งเงินทุน แหล่งเงินทุนด้วย เช่น กู้เงินจากสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน ธนาคาร หรือนักเรียนรวมทุนกันในลักษณะเรียกหุ้นกันเอง ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น ผู้ปกครองจึงไม่ต้องสนับสนุนทุนทรัพย์ส่วนตัวให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ จึงเป็นสาเหตุทำให้ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มนี้เมื่อผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน

3. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

พิจารณาทางด้านเพศ

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน หมายความว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการซึ่งมีกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติมิได้เลือกกิจกรรมหรืออยู่ในโครงการอาชีพอิสระนั้น ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลทำให้แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเริ่มคัดเลือกนักเรียนระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ซึ่งโรงเรียนไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างสองกลุ่มให้เห็นอย่างเด่นชัดได้ ดังเช่นคำกล่าวของอธิบดีกรมสามัญศึกษาที่ว่า โครงการประกอบอาชีพอิสระของไทยในปัจจุบันต้องชักชวน เชื้อเชิญนักเรียนมาเข้าโครงการ โดยนักเรียนส่วนใหญ่มิได้สนใจเป็นพื้นฐาน ความจริงโรงเรียนน่าจะมีโอกาสเลือกนักเรียนมากกว่านี้ (กรมวิชาการ, 2531 : 26) เป็นการชี้ให้เห็นว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มเกือบจะไม่มี ความแตกต่างกันแทบทุกด้าน เมื่อพิจารณาด้านเพศ ซึ่งปัจจุบันในเรื่องการเลือกอาชีพทั้งเพศชายและ

เพศหญิงมีความเสมอภาคกันมากขึ้น ประกอบกับนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่มีความสนใจ อาชีพอิสระเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ อิสระระหว่างเพศชายและเพศหญิงดังปรากฏในผลการวิจัย

พิจารณาทางด้านอาชีพผู้ปกครอง

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระนั้น ไม่มีความสนใจโครงการอาชีพอิสระเป็นพื้นฐาน กรอบกับมีกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเป็นไปตามปกติ นักเรียนมิได้สัมผัสกับสิ่งเปลี่ยนแปลงใด ๆ ดังนั้นค่านิยม ความคาดหวังที่เคยได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครอง โดยส่วนใหญ่เป็นอย่างไวยังคงเป็นเช่นนั้นอยู่อย่างเดิม ดังผลการวิจัยของ สมนึก ปัทมานุสรณ์ (2518 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแนวโน้มในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา ในเขตจังหวัดชุมพร พบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนทั้งสองประเภท แต่เมื่อพิจารณาในด้านแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมแบบประสมกับโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดาคะพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันได้รับแรงจูงใจในการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน (สนั่น ประจงจิตร. 2515 : 68) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระนั้น อาชีพที่แตกต่างกันของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลทำให้ นักเรียนมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอันเนื่องมาจากนักเรียนยังคงอยู่ในสภาพแวดล้อม หักศนคติ ค่านิยม ความสนใจของผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของบุตรหลานเป็นลักษณะเดิม โดยส่วนใหญ่ นั่นเอง

พิจารณาด้านรายได้ผู้ปกครอง

ในด้านรายได้ของผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่า ระเบียบรายได้ที่แตกต่างกันของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลทำให้แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนใหญ่ ๆ ส่วนมากจะได้รับการสนับสนุน สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ค่อนข้างพร้อม อีกทั้งมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมหารายได้ด้วยตนเองระหว่างเรียนมากขึ้น นอกจากนั้นยังมีทุนการศึกษา แหล่งเงินกู้ แหล่งเงินทุนสนับสนุนการเรียนของนักเรียนอีกมากมาย เป็นการแบ่งเบาภาระให้กับผู้ปกครองเป็นอย่างมาก นักเรียนจึงให้ความสำคัญในด้านระเบียบรายได้ของผู้ปกครองน้อยลง อาจกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนน้อยลงมากจนไม่พบความแตกต่างดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์ พร้อมถกล (2522 : 67) ที่ได้ศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ทำให้คนไทยมีความพอใจในอาชีพแตกต่างกัน

4. แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนเข้าร่วมโครงการและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

จากการศึกษาสภาพระหว่างกลุ่มเข้าร่วมโครงการและกลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ผลปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของทั้งสองกลุ่ม เมื่อพิจารณาทางด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากประเด็นปัญหาหลายประการดังนี้คือ / ประการที่หนึ่ง ปัญหาจากการคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า โรงเรียนยังไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่มอย่างเด่นชัดได้ การคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการไม่สามารถกระทำตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ได้ นอกเหนือจากนั้นเป้าหมายของการเข้าร่วมโครงการของนักเรียนบางส่วนมิได้มาจากพื้นฐานของความสนใจอย่างแท้จริง เช่น เข้าโครงการเพราะไม่รู้จะเรียนอะไรดี เพื่อหารายได้ระหว่างเรียนไม่คิดจะยึดอาชีพอย่างจริงจัง ฯลฯ เป็นต้น ประการที่สอง กระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน

และการดำเนินงานตามโครงการอาจจะไม่มีความเข้มข้นเพียงพอที่จะทำให้นักเรียนมองเห็นความแตกต่างระหว่างการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เช่น วิธีการสอนของครูอาจใช้วิธีการเดียวกันทั้งสองกลุ่ม หรือครูผู้สอนทั้งสองกลุ่มอาจเป็นบุคคลคนเดียวกัน นอกเหนือจากนั้นจากรายงานการวิจัยของกรมวิชาการยังชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาว่าส่วนหนึ่งเนื่องจากครูในโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นด้านวิชาการและทักษะทางด้านสติปัญญาเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2531 : 13) และในประเด็นปัญหาดังกล่าว สํวอง สีหาพงษ์ (2530 : 71 - 72) ยังชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพของบุคลากรในโรงเรียนว่า กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลของครูตามที่หลักสูตรคาดหวังไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร ห้องเรียนไม่ให้ความสำคัญและความร่วมมือในการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพมากนัก โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ และผู้ประกอบการมักไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาอาชีพ อยากให้บุตรหลานเรียนสูง ๆ เพื่อทำงานราชการ มียากให้ทำงานอาชีพเหมือนกับตน เหล่านี้เป็นต้น ประการที่สาม ในด้านตัวนักเรียนเอง สํวอง สีหาพงษ์ (2530 : 71 - 72) ได้ย้ําว่าการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพยังไม่สามารถจัดได้ตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนมากนัก ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจการเรียนวิชาอาชีพเท่าที่ควร อีกทั้งผู้เรียนขาดความมั่นใจในความรู้ที่ได้รับ เนื่องจากขาดการฝึกปฏิบัติงานอาชีพที่ต่อเนื่องและครบวงจรอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่มั่นใจในการที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการ การผลิต การจำหน่าย การตลาด และการเงิน

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้พอจะสรุปได้ว่า ไม่ว่านักเรียนจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระโดยส่วนใหญ่ักเรียนยังคงอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เช่น ความเสมอภาคทางเพศ ทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจที่จะให้บุตรหลานประกอบอาชีพตามความคาดหวังของผู้ปกครอง รวมทั้งช่องทางที่นักเรียนสามารถแบ่งเบาภาระเศรษฐกิจของผู้ปกครองและครอบครัวที่คล้ายคลึงกันเหล่านี้มีผลทำให้ไม่มีความแตกต่างของแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระหว่างกลุ่มเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ดังปรากฏในผลการศึกษา

ค้นคว้า

✓ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ครูแนะแนว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้กับนักเรียน

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระต่างกันนั้น จะช่วยให้โรงเรียนตระหนักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโครงการอาชีพอิสระให้สอดคล้องกับภูมิหลัง (background) ของนักเรียนแต่ละคน โดยเฉพาะนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพที่แตกต่างกันนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนเหล่านั้นจะได้รับมอบหมาย หรือรับผิดชอบควรที่จะสอดคล้องกับพื้นฐานค่านิยมของนักเรียนด้วย

1.2 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระไม่แตกต่างกันนั้น น่าที่จะเป็นผลมาจากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอาชีพของโรงเรียนที่จัดให้กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้ทางโรงเรียนควรจะนำมาเป็นข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนว่าควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไรเพียงใด

✓ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะนักเรียนโรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีเท่านั้น ผลการวิจัยในด้านแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระพบว่าไม่แตกต่างกัน ดังนั้นถ้าศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพคล้ายคลึงกับโรงเรียนปากเกร็ดแล้ว ผลการวิจัยน่าจะสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ แต่ถ้าจะศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ซ้ำอีกโดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษา และภูมิภาคให้ต่างออกไป ผลการวิจัยอาจเปลี่ยนแปลงไปจากการวิจัยครั้งนี้ก็เป็นได้ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยเรื่องนี้กว้างขวางขึ้น

2.2 ควรศึกษาเรื่องนี้ซ้ำในโรงเรียนเดิม ตัวแปรเดิมแต่เป็นการศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) โดยเริ่มตั้งแต่นักเรียนเริ่มเข้าโครงการจนสิ้นสุดโครงการ

2.3 ควรศึกษานักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ โดยศึกษาตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ เช่น การอบรมเลี้ยงดู เจตคติ ค่านิยมในการทำงาน เพราะจะช่วยให้ผู้บริหาร ครูแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสาเหตุของแรงจูงใจที่แตกต่างกันของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษา เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม และปรับปรุงการจัดกิจกรรมอาชีพอิสระให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนต่อไป

2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริงในด้านการออกไปประกอบอาชีพอิสระในอนาคต ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไป เมื่อนักเรียนมุ่งการศึกษามาในระดับนี้ ส่วนมากมักจะมุ่งทางด้านการศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง อันจะเป็นแนวทางในการนำเสนอการปรับปรุงกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.5 ควรมีการติดตามผลนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่จบการศึกษา ออกไปประกอบอาชีพอยู่ในสังคม เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเคชา, 2528.
- กฤษฎา วงชาลันต์. ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา อ.เมือง จ.อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อักสำเนา.
- จิตรอารีย์ เนตรหิน. การเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2513. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513. อักสำเนา.
- เจษฎา แซ่มประเสริฐ. แนวทางการจัดการศึกษาอาชีพอิสระในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524. อักสำเนา.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. "ทำไมจึงต้องว่างงาน," การศึกษา กทม. 11(1) : 27 - 32; พฤศจิกายน 2528.
- เฉลิมเผ่า อจละนันท์.. แรงจูงใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกเรียนสายอาชีพศึกษาเฉพาะโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่เคยใช้หลักสูตรมัธยมแบบประสม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520. อักสำเนา.
- เจลี๊ว บุรีภักดิ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ จันทรมานิตย์ และยุพิน อังคานนท์. เป็นผู้สัมภาษณ์. ที่ห้องประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2531.
- ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร. ความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประโยคมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อักสำเนา.

ชัยนาท นาคบุปผา. "พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจ," คุรุปริทัศน์. ปีที่ 11

สิงหาคม 2529. ✕

ชุบ กาญจนประกร. ใน คำบรรยายวิชารัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ :

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2506. เอกสารโรเนียว.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

จำกัด, 2522.

ชูศักดิ์ เกื้อกุล. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างชั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจกับรายได้

ต่อบุคคลรายจังหวัดของประเทศไทย. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป. เอกสารโรเนียว.

เชียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. ม.ป.ท. : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

ดวล เกื้อกุลวงศ์. การจูงใจเพื่อผลงาน. ม.ป.ท. : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญ

และสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม

ปีการศึกษา 2512. ปริณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.

นิคม จันทรวีฑูร. "สถาบันส่งเสริมอาชีพส่วนตัวทางออกของปัญหาเยาวชนว่างงาน," มติชน.

3 เมษายน 2529. หน้า 7.

นิภา วัฒนเวทิน. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยม

ศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้. ปริณยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. ถ่ายเอกสาร.

เบญจา จิรภัทรพิมล. ความปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4. ปริญญานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ปรัชญา เวสารัชช และอรุณ รักธรรม. "จงใจให้คนทำงานได้อย่างไร," ที่ดิน. 5 : 10 - 11; กันยายน - ตุลาคม 2528.

ประคิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง. หน้า 1 - 20. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530.

ประมวล วิทยากร. ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลจังหวัดนครสวรรค์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

ประหยัด ทองมาก. "การปลูกฝังแรงจูงใจใฝ่รู้," วารสารแนะแนว. 21(112) : 4; สิงหาคม - กันยายน 2530.

เปื้อง จินดา. การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบผสมภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

พรรณราย หรัญประภา. "มนุษย์สัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน," วารสารการศึกษา. 6 : 25 - 29; มีนาคม 2527.

พรรณี ชูทัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท. : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. รายงานการวิจัยเรื่องข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2523. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.

พวงรัตน์ หวีรัตน์ และคิลก คิลกานนท์. "มาตราวัดทัศนคติตามวิธีของลิเคิร์ท," วารสารการวัดผลการศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 5(2) ; ก.ย. - ธ.ค., 2526.

- พิมพ์ พร้อมถกล. การตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีของแบบสำรวจความพอใจในอาชีพของ
ฮอลแลนด์กับนักเรียนไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2522. อัดสำเนา.
- พิเชษฐ์ ลิขิตรังษี. แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนไทย ศึกษา
กรณีผู้นำชุมชนในเขตอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. ปริญญาโท ร.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- พีรเทพ รุ่งชีวิน. "ผลการวิจัยการพัฒนาอุตสาหกรรมสาขาน้ำเพื่อการสร้างงานในระยะแผนฯ
 6," ใน การศึกษาเพื่ออาชีพ. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.
- บุญ วงศ์นารี. "เราจะจูงใจให้คนทำงานได้อย่างไรจึงจะได้ผลงานและน้ำใจไปพร้อม ๆ
 กัน," ข้าราชการ. 26 : 63 - 68; พฤศจิกายน 2524.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุป ผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่ว
ประเทศ ปี พ.ศ. 2526 โครงการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- มารศรี กองเกตุ. ผลของทัศนคติระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ของบิดามารดาที่มีผลต่อ
การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
 ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. "สู่ทางในการขยายตลาดแรงงาน (สาขาวิชาชีพ) ในชนบท," ใน
การศึกษาเพื่ออาชีพ. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.
- ยุพิน ประจวบเหมาะ. การประกอบอาชีพอิสระชนทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต
เศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร,
 2528.
- ลัดดา สุวรรณรัตน์. แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพ
ของนักเรียนในโรงเรียนประเภทอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ :
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.

- ลัดดาวัลย์ โคว์ตระกูล. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดลำปาง. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ อีรคากร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร, 2522.
- วิชากร, กรม. "โครงการพัฒนาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อประกอบอาชีพอิสระ," ใน คู่มือปฏิบัติงานโครงการพัฒนาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อประกอบอาชีพอิสระ. หน้า 2. กรมวิชากร, 2530.
- วิชากร, กรม. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. สรุปผลการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเพื่อการประกอบอาชีพอิสระระหว่างเรียนปี 2532. เอกสารหมายเลข 3, 2532. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.
- วิชากร, กรม. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพอิสระ. กรุงเทพฯ : 2530. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม
- วิชากร, กรม. สรุปผลการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ครั้งที่ 2/2531. 2531. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2523. เอกสารโรเนียว.
- วิบูลย์ รัตนเวสส์. "การทํางานทำในอนาคต," แรงงานสัมพันธ์. 27(2) : มีนาคม - เมษายน 2528.
- ศิริชัย ชินะตังกูร และพีระ เกษแก้ว. "การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ," สถาบันการศึกษาแห่งชาติ. 60 - 70; มิถุนายน - กรกฎาคม 2530.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชากร. คู่มือปฏิบัติงานโครงการพัฒนาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อประกอบอาชีพอิสระ. 2530. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. รายงานการวิจัยฉบับย่อเรื่องการพัฒนาการศึกษาวิชา
อาชีพในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, กรกฎาคม 2531.

. สรุปผลการศึกษางานและสัมมนาการจัดโครงการปฏิบัติงานอาชีพเพื่อประกอบอาชีพ
อิสระ ครั้งที่ 2/2531 ในโครงการพัฒนาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อ
ประกอบอาชีพอิสระ. 2531. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.

✓ ษมาธร พันธุมโพธิ. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยม
ศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. ถ่ายเอกสาร.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2530 (ฉบับพิเศษ).
กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางคพรว, 2530.

สมนึก ปันพานุสรณ์. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่เป็นแนวโน้มในการเลือกของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนแบบธรรมดาในเขตจังหวัด
ชุมพร ปีการศึกษา 2518. ปรินฎานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2518.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

สมพงษ์ มั่นระวัง. การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.

สมพงษ์ อาภาพันธ์. การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ต่างกันโรงเรียนมัธยมแบบผสมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

สัญญา จัตกานนท์. "แนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระในประเทศไทย," สังคมศาสตร์.
2(12) : 11 - 22; 2527.

- สนั่น ประจวบจิตร. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2514. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา, กรม. แผนพัฒนาการศึกษา 2531 โครงการ (แม่บท) พัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีพ กรมสามัญศึกษา. หน้า 3. กรมสามัญศึกษา, 2531.
- สำออง สีหาพงษ์. "การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา สายสามัญ : ความจำเป็นและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและเจตคติที่มีต่องานอาชีพ," การวิจัยทางการศึกษา. 17(3) : 71; 2530.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2524.
- สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาการศึกษา. ธนบุรี : จรัสสินทวงศ์, 2515.
- สุนันท์ ประถมวาลย์. ความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- สุพัตรา ตันติสีปกร. การศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกวิชาชีพพยาบาลของนักเรียนพยาบาลในโรงเรียนพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- สุรพร ศรีทองกิตติกุล. ความสนใจทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- สุวิมล คีลัน. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดโรงเรียนรัฐบาลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

- โสตติผล มีทรัพย์. องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจและความมั่นใจในการเลือกเรียนครูของนิสิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน บางแสน และนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่จบชั้น ม.ศ. 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา.
- เอนกกุล กรี่แสง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิศนาคะ, 2526.
- อนงค์ สกุลกู. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- อติพล เปี้ยทอง. ค่านิยมในอาชีพเกษตรกรรมและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนรัฐบาล และเอกชนในเขตหนองจอก. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523 อัดสำเนา.
- อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช, 2522.
- อารีรัตน์ พัฒาเพ็ญ. ผลการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- อุบลรัตน์ โพธิโกสม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความสัจย์ของเด็ก
ไทย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- อุทัย อุดลย์เกษม. "โครงสร้างแรงจูงใจของตลาดแรงงานกับปัญหาการว่างงาน," การศึกษา
แห่งชาติ. 19(6) : 43; สิงหาคม - กันยายน 2528.
- อัญชลี บุปผาพิบูลย์. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญา
และความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522 อัดสำเนา

- Cook, Walter Roy. "Factors Associated with the Occupational Choices of Young Men," Dissertation Abstracts International. 28 : 799-A; August, 1967.
- Grensing, Lin. Motivation of Personnel. Facts on file. New York : Oxford, England, 1986.
- Cronbach, Lu. Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd.ed. New York Harper, 1970.
- Hornads and Aboud. "Characteristic of Successful Entrepreneurs," in C.N. Baumbach and J.R. Mancurs ed. Enterprencurship and Venture Management. New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1975.
- Keith, Lyman A. Introduction to Bussiness Enterprise. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Pradit Chasombat and Pasuk Phongpaichit. Urban Self - Employment In Thailand Study of Two Distriets in Metropolitan Bangkok. Report prepared for NESDB, Thailand, and ARTEP. New Delhi : 1988.
- Roe, Anne. The Phychology of Occupations. New York : John willey and Sone, 1964.
- Wagman, Morton. "Sex and age Differences in Occupationa Valne," The Personnel and Cuidance Journal. 44 : 258 - 262; November, 1965.
- Vroom, Victor H. Manapement and Motivation. Baltimore : Penguin, 1970.

தாகண

ภาคผนวก ก
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

นักเรียนที่รัก

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อจะรู้ว่ามียะไรบ้างที่จูงใจให้นักเรียนเลือกหรือไม่เลือกประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำผลการศึกษาไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาค้นครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคนได้โปรดตอบแบบสอบถามชุดนี้ให้ตรงกับความรู้สึก และตามความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด การตอบแบบสอบถามของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด และจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใดทั้งสิ้น นอกจากเพื่อการศึกษาเท่านั้น จึงขอให้นักเรียนตอบด้วยความเต็มใจและสบายใจ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ให้นักเรียนตอบทั้ง 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

1. ขณะนี้ข้าพเจ้า ☐ เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน
☐ ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน
2. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง
3. ข้าพเจ้าอาศัยอยู่กับ ☐ บิดามารดา
☐ บิดา
☐ มารดา
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ผู้ที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ด้วยประกอบอาชีพ

- ☐ รับราชการ (ในหน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานของ
รัฐวิสาหกิจ)
- ☐ ค้าขาย (รวมทั้งธุรกิจต่าง ๆ ด้วย)
- ☐ เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำกิจกรรมในฟาร์ม)
- ☐ รับจ้าง (รับจ้างตามห้างร้าน บริษัท โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ
ของเอกชนโดยทั่วไป)
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ผู้ที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ด้วยมีรายได้เดือนละประมาณ.....บาท

(ถ้าอาศัยอยู่กับบิดามารดาให้รวมรายได้ของบิดามารดา)

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง 1. กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้ให้นักเรียนฟังพร้อมกัน

การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบกิจกรรมด้วยการหารายได้
ด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง อาชีพเหล่านี้อาจเป็นอาชีพที่
ถ่ายทอดมาจากบิดา มารดา หรือนักเรียนริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เช่น การตั้งแผงขาย
หนังสือ ทำเบอเกอร์รีขาย ประดิษฐ์ของชำร่วยขาย หรือประดิษฐ์คิก้านงานต่าง ๆ ออกจำหน่าย
 เป็นต้น

แรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง สิ่งที่ผลักดัน กระตุ้น หรือเร้าความ
รู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการประกอบกิจกรรม หรือหารายได้ด้วยตนเอง
โดยไม่มีนายจ้าง หรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองคาดหวังเอาไว้

การที่นักเรียนจะสมัครใจเลือกประกอบอาชีพเหล่านี้ นักเรียนแต่ละคนย่อมมีเหตุผล
หรือแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระนั้น ๆ แตกต่างกัน

2. เมื่อนักเรียนฟังครูอ่านจบแล้ว ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก-น้อยเพียงใด โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น ๆ (โปรดพิจารณาให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนให้มากที่สุด เพราะไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด)

มากที่สุด หมายความว่า นักเรียนได้รับแรงจูงใจหรืออิทธิพลจากสิ่งนั้นมากที่สุด
 มาก หมายความว่า นักเรียนได้รับแรงจูงใจหรืออิทธิพลจากสิ่งนั้นมาก
 ปานกลาง หมายความว่า นักเรียนได้รับแรงจูงใจหรืออิทธิพลจากสิ่งนั้นปานกลาง
 น้อย หมายความว่า นักเรียนได้รับแรงจูงใจหรืออิทธิพลจากสิ่งนั้นน้อย
 น้อยที่สุด หมายความว่า นักเรียนได้รับแรงจูงใจหรืออิทธิพลจากสิ่งนั้นน้อยที่สุด

ข้อที่	แรงจูงใจที่ใช้ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าชอบอาชีพอิสระมากกว่าอาชีพที่ต้องมีนายจ้าง					
2.	ข้าพเจ้าใฝ่ฝันมานานแล้วที่จะหาโอกาสประกอบอาชีพอิสระ					
3.	ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองว่าจะประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ					
4.	ความพยายามเท่านั้นจะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ					
5.	แม้ว่าจะมีปัญหาก่เกิดขึ้นข้าพเจ้าจะไม่ท้อถอยที่จะประกอบอาชีพอิสระ					
6.	การเสี่ยงจะทำให้บุคคลเกิดความรอบคอบในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น					

ข้อที่	แรงจูงใจที่ใช้ในการเลือก ประกอบอาชีพอิสระ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
7.	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพอิสระเพราะสนุกกับการคิด ประดิษฐ์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา					
8.	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำอะไรตามอย่างผู้อื่น					
9.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ต้องชวนขายตลอดเวลา					
10.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการแข่งขันกับคนอื่น					
11.	ข้าพเจ้าจะภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ถ้าข้าพเจ้า สามารถทำงานได้สำเร็จ					
12.	คนที่ประสบผลสำเร็จมักไม่มีเพื่อน					
13.	ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระได้ก็ต้อง มีความเป็นผู้นำ					
14.	อาชีพอิสระส่งเสริมให้บุคคลมีความเป็นตัวของตัวเอง มากกว่าอาชีพอื่น					
15.	อาชีพอิสระส่งเสริมให้บุคคลใช้ความสามารถใน การแก้ปัญหามากกว่าอาชีพอื่น					
16.	ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระด้วยความอดทน					
17.	ข้าพเจ้าทนความลำบากในการประกอบอาชีพ อิสระไม่ได้					
18.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะ บิดามารดาหรือบรรพบุรุษเคยประกอบอาชีพ อิสระมาก่อน					
19.	ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระที่เป็นอาชีพของ คนในท้องถิ่นประกอบกันเป็นส่วนมาก					

ข้อที่	แรงจูงใจที่ใช้ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระเพราะเป็นอาชีพที่หลายหน่วยงานให้การสนับสนุนอยู่					
21.	ข้าพเจ้าจะเลือกอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้เสนอผลงานแข่งขันชิงรางวัล ได้ชื่อเสียง					
	มีความก้าวหน้าต่อไป					
22.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาสได้ทำงานอยู่ใกล้บ้าน					
23.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาสได้ทำงานอยู่กับบ้าน					
24.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะมีรายได้ดีกว่าอาชีพอื่น					
25.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระเพราะเห็นว่าหลายคนร่ำรวยเร็วจากการประกอบอาชีพอิสระ					
26.	ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระเพื่อเป็นการหารายได้เพิ่มจากอาชีพหลัก					
27.	ข้าพเจ้าจะเลือกอาชีพอิสระเพราะเห็นว่าทำให้มีฐานะมั่นคงเร็วกว่าอาชีพอื่น					
28.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะอาชีพอิสระบางอาชีพมีคนทำน้อย					
29.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดมาก					

ข้อที่	แรงจูงใจที่ใช้ในการเลือก ประกอบอาชีพอิสระ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
30.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะเห็น ตัวอย่างจากผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบ อาชีพอิสระ					
31.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะเห็น ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระได้รับการยกย่องจาก สังคม					
32.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาส ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และเป็นที่ยอมรับของสังคม					
33.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาส ผลิตสิ่งต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐานเพื่อส่งขายต่าง ประเทศ					

ตาราง 15 แสดงข้อความด้านนิมาน (Positive) และด้านนิเสธ (Negative) ของ
แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อที่	ข้อความ	นิมาน	นิเสธ
1.	ข้าพเจ้าชอบอาชีพอิสระมากกว่าอาชีพที่ต้องมีนายจ้าง	✓	
2.	ข้าพเจ้าใฝ่ฝันมานานแล้วที่จะหาโอกาสประกอบอาชีพอิสระ	✓	
3.	ข้าพเจ้าเชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ	✓	
4.	ความพยายามเท่านั้นจะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ	✓	
5.	แม้ว่าจะมีปัญหาเกิดขึ้นข้าพเจ้าไม่ห่อถอยที่จะประกอบอาชีพอิสระ	✓	
6.	การเสี่ยงจะทำให้บุคคลเกิดความรอบคอบในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น	✓	
7.	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพอิสระเพราะสนุกกับการคิดประดิษฐ์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา	✓	
8.	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำอะไรตามอย่างผู้อื่น	✓	
9.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ต้องขวนขวายตลอดเวลา	✓	
10.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการแข่งขันกับคนอื่น		✓
11.	ข้าพเจ้าจะภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ถ้าข้าพเจ้าสามารถทำงานได้สำเร็จ	✓	
12.	คนที่ประสบผลสำเร็จมักไม่มีเพื่อน		✓

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	นิมาน	นิเสธ
13.	ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ต้องมีความเป็นผู้นำ	✓	
14.	อาชีพอิสระส่งเสริมให้บุคคลมีความเป็นตัวของตัวเองมากกว่าอาชีพอื่น	✓	
15.	อาชีพอิสระส่งเสริมให้บุคคลใช้ความสามารถในการแก้ปัญหามากกว่าอาชีพอื่น	✓	
16.	ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระด้วยความอดทน	✓	
17.	ข้าพเจ้าทนความลำบากในการประกอบอาชีพอิสระไม่ได้		✓
18.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะบิดามารดาหรือบรรพบุรุษเคยประกอบอาชีพอิสระมาก่อน	✓	
19.	ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระที่เป็นอาชีพของคนในท้องถิ่นประกอบกันเป็นส่วนมาก	✓	
20.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระเพราะเป็นอาชีพที่หลายหน่วยงานให้การสนับสนุนอยู่	✓	
21.	ข้าพเจ้าจะเลือกอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้เสนอผลงานแข่งขันชิงรางวัล ได้ชื่อเสียงความก้าวหน้าต่อไป	✓	
22.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาสได้ทำงานอยู่ใกล้บ้าน	✓	

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	นิมาน	นิเสธ
23	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาสได้ทำงาน อยู่กับบ้าน	✓	
24.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะมีรายได้ ดีกว่าอาชีพอื่น	✓	
25.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระเพราะเห็นว่า หลายคนร่ำรวยเร็วจากการประกอบอาชีพอิสระ	✓	
26.	ข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระเพื่อเป็นการหารายได้ เพิ่มจากอาชีพหลัก	✓	
27.	ข้าพเจ้าจะเลือกอาชีพอิสระเพราะเห็นว่าทำให้มีฐานะ มั่นคงเร็วกว่าอาชีพอื่น	✓	
28.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะอาชีพอิสระ บางอาชีพมีต้นทุนน้อย	✓	
29.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่ผลผลิตเป็นที่ ต้องการของตลาดมาก	✓	
30.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพเพราะเห็นตัวอย่างจาก ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ	✓	
31.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระเพราะเห็นผู้ที่ ประกอบอาชีพอิสระได้รับการยกย่องจากสังคม	✓	
32.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาสประดิษฐ์ สิ่งใหม่ ๆ และเป็นที่ยอมรับของสังคม	✓	

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	นิมาน	นิเสธ
33.	ข้าพเจ้าจะเลือกประกอบอาชีพอิสระที่มีโอกาสผลิต สิ่งต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐานเพื่อส่งขายต่างประเทศ	✓	

ตาราง 16 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.33	12	3.31	23	2.73
2	2.98	13	2.40	24	3.61
3	6.90	14	3.60	25	4.44
4	7.41	15	4.84	26	2.73
5	6.27	16	2.82	27	4.63
6	2.21	17	2.14	28	4.63
7	4.74	18	5.66	29	4.06
8	3.24	19	2.12	30	6.26
9	3.08	20	3.65	31	3.17
10	2.94	21	5.06	32	5.23
11	1.83	22	2.66	33	5.72

หมายเหตุ เกณฑ์ที่ใช้เลือกค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ และคิลก กิลกานนท์.
2526 : 31)

ภาคผนวก ข
ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนและแรงจูงใจ
ในการประกอบอาชีพอิสระของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มเข้าร่วมโครงการฯ	118	120.4407	12.146
กลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการฯ	120	121.5750	12.984
เพศชาย	114	121.5965	12.8481
เพศหญิง	124	120.4758	12.3199
ผู้ประกอบการรับราชการ	60	121.5500	11.0091
ผู้ประกอบการค้าขาย	57	121.3680	11.4137
ผู้ประกอบการทำเกษตรกรรม	19	118.9474	12.0253
ผู้ประกอบการรับจ้าง	72	121.8333	13.5179
ผู้ประกอบการประกอบอาชีพอื่น ๆ	30	118.6000	15.5865
ผู้ประกอบการมีรายได้มาก	67	119.0149	13.1708
ผู้ประกอบการมีรายได้ปานกลาง	68	123.3676	12.9071
ผู้ประกอบการมีรายได้น้อย	103	120.7573	11.7719

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มเข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ

กลุ่มตัวอย่าง	N (118)	$\bar{X}$	S.D.
จำแนกตามเพศ			
ชาย	56	122.4467	10.3729
หญิง	62	118.6290	13.3751
จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง			
รับราชการ	21	122.0952	10.0205
ค้าขาย	30	121.3333	12.0468
เกษตรกรรม	13	119.2308	11.3075
รับจ้าง	41	122.4146	12.4939
อื่น ๆ	13	110.6925	12.1270
จำแนกตามรายได้ผู้ปกครอง			
มาก	27	116.5185	12.2549
ปานกลาง	34	121.6176	11.9190
น้อย	57	121.5965	12.0473

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ

กลุ่มตัวอย่าง	N (120)	$\bar{X}$	S.D.
จำแนกตามเพศ			
ชาย	58	120.7759	14.9009
หญิง	62	122.3226	10.9646
จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง			
รับราชการ	39	121.2564	11.6183
ค้าขาย	27	121.4074	10.8955
เกษตรกรรม	6	118.3333	14.5968
รับจ้าง	31	121.0645	14.9420
อื่น ๆ	17	124.6471	15.5038
จำแนกตามรายได้ผู้ปกครอง			
มาก	40	120.7000	13.6461
ปานกลาง	34	125.1761	13.7791
น้อย	46	119.7174	11.4672

ตาราง 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง	N=238		$\bar{X}$		S.D.	
	เข้าร่วมฯ (118)	ไม่เข้าร่วมฯ (120)	เข้าร่วมฯ	ไม่เข้าร่วมฯ	เข้าร่วมฯ	ไม่เข้าร่วมฯ
จำแนกตามเพศ						
ชาย	56	58	122.4467	120.7759	10.3729	14.9009
หญิง	62	62	118.6290	122.3226	13.3751	10.9646
จำแนกตามอาชีพ						
ผู้ประกอบการ						
รับราชการ	21	39	122.0952	121.2564	10.0295	11.6183
ค้าขาย	30	27	121.3333	121.4074	12.0468	10.8955
เกษตรกรรม	13	6	119.2308	118.3333	11.3075	14.5968
รับจ้าง	41	31	122.4146	121.0645	12.4939	14.9420
อื่น ๆ	13	17	110.6923	124.6471	12.1270	15.5038
จำแนกตามรายได้						
ผู้ประกอบการ						
มาก	27	40	116.5185	120.7000	12.2549	13.6461
ปานกลาง	34	34	121.6176	125.1176	11.9190	13.7791
น้อย	57	46	121.5965	119.7174	12.0473	11.4672

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสมปอง ชื่อสกุล จันทรมานิตย์

เกิดวันที่ 10 พฤษภาคม พุทธศักราช 2497

สถานที่เกิด อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 22/5 หมู่ที่ 10 ซอยโชคชัย 4 ลาดพร้าว
อำเภอบางกะปิ กรุงเทพฯ 10230

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ กรุงเทพฯ 10110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 มัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนกวิทยาศาสตร์)

จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2520 วท.บ. (จิตวิทยาการให้บริการปรึกษาและแนะแนว)

จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2533 กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วม
โครงการอาชีพอิสระ โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

ของ

สมปอง จันทรมานิตย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2533

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอกปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียน 2) ศึกษาแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง 3) ศึกษาแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระทั้งหมด จำนวน 121 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ ซึ่งเลือกมาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 121 คน รวมจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระ

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. แรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. แรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศต่างกัน และผู้ปกครองมีรายได้ต่างกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีแรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
3. แรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศต่างกัน ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน และผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. แรงงูใจในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระที่มีเพศต่างกัน ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARISON OF SELF-EMPLOYMENT MOTIVES OF MATHAYOM SUKSA VI STUDENTS BETWEEN
PARTICIPATORY AND NON-PARTICIPATORY GROUPS IN THE SELF-EMPLOYMENT
PROJECT AT PAKKRED SCHOOL IN GHANGWAT NONTHABURI

AN ABSTRACT

BY

SOMPONG JUNTARAMANIT

Presented in partial fulfillment of the requirement for the Master
of Education degree in Guidance Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1990

The purposes of this research were : 1) to compare the motivation in having Self - Employment of Mathayom Suksa-VI Students in Pakkred School, Pakkred District, Nonthaburi Province, between Participatory and Non-Participatory Group in the Self - Employment Project, 2) to study the motivation in Self - Employment of the students Participatory Groups in the Self - Employment as classified by sex, parents' occupation, and parents' income, and 3) to study motivation in having Self - Employment of the students Non-Participatory Group in the Self - Employment Project as classified by sex, parents' occupation, and parents' income. The sample included 121 Mathayom Suksa-VI students Participatory Groups in the Self - Employment Project, and 121 Mathayom Suksa-VI Students Non-Participatory Groups in the Self - Employment Project, and selected by the simple random sampling technique. The total sample was 242 students. The instrument used in this research was the questionnaire on the motivation in the Self - Employment

The findings were summarized as follows :-

1. The motivation in having Self - Employment of the students Participatory and Non-Participatory Groups in the Self - Employment Project was insignificantly different.

2. The motivation in having Self - Employment of the Students Participatory Groups in the Self - Employment Project with different sexes and parents' incomes was insignificantly different, but the students with different parents' occupations was statistically different at the .05 level of significance.

3. The motivation in Self - Employment of the Students Non-Participatory Groups in the Self - Employment Project with different sexes, parents' occupations, and parents' incomes was insignificantly different.

4. The motivation in Self - Employment of the students between Participatory and Non-Participatory Groups in the Self - Employment Project with different sexes, parents' occupations, and parents' incomes was insignificantly different.